

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

MAJAKAS

*The organ of
the ESTHONIAN section
of I. S. H.*

ISH (Merimeeste ja Sadamatöölise
Internatsionaali)
EESTI SEKTSIOONI HÄÄLEKANDJA

13-14
1 9 3 3

Kõikidele eesti merimeestele

Tarvitage „Majaka“ juriidilist abi!

„Majaka“ toimetus on asutanud juriidilise nõuande toimetuse juures kõikide eesti merimeeste jaoks. Juriidilist abi ja nõu antakse igasugustes merimehe ellu puutuvates küsimustes, nagu nõuanded palga mittemaksmise puhul laevaomaniku poolt, töölt lahtilaskmine, töötingimiste rikkumine laevaomaniku poolt, kohtute poole pööramine jne. Samuti võib saada igasuguseid teateid väljamaa laevadel sõitmise tingimiste, väljamaa laevadele võtmise jne üle.

Saatke kõik oma küsimused „Majaka“ toimetusele. Adress: Kopenhagen, Toldbodgade 16. Interklub. Redaktion „Majakas“. Danmark ehk jälle „Majaka“ abitalitusele, mille adress on: 27—29 W. 115th St., New York, N. Y. USAmerica. „Uus Ilm“. Äraanda „Majakase“ abitalitusele.

Vastuse saamiseks lisage juure oma täpne adress. Toimetus hoiab kirjavahetuse saladuses.

„Majaka“ toimetus.

„Majaka“ kirjasaatjad ja levitajad!

Oma elukoha muutmisel teatage tingimata oma adress „Majaka“ toimetusele, et toimetus võiks teiega alalist sidet pidada. Teatke, et toimetusel on vaja tihti teie poole pöörata kiirete küsimustega, ülesannetega jne. Adressi puudumisel on see aga võimata. Adress: Kopenhagen, Toldbodgade 16. Interklub. Redaktion „Majakas“. Danmark. Abitalituse adress on: New York, 27—29 W. 115th., USAmerica. „Uus Ilm“. Äraanda „Majakase“ abitalitusele.

„Majaka“ toimetus.

Lugege eestikeelset töölikirjandust!

Merimehed! Kõikides Interklubides on saada eestikeelset töölikirjandust, eestkätt „Majakat“ ja muud merimeeste elusse puutuvat kirjandust. Nõudke igas Interklubis, et seda kirjandust teile antaks. Tihti segavad klubide tegelased eestikeelse kirjanduse teiste maade omaga ära ning vastavad kirjanduse nõudmise peale eitavalt. Ärge leppige selle vastusega! Nõudke: igas klubis on

eestikeelset töölikirjandust. Igal meremehel on õigus igast väljaandest saada ühte eksemplaari! Töölikirjandus on ainukene kirjandus, mis õieti sündmusi valgustab, kodanluse ja sotside valet paljastab ning töörahvale näitab, kus on väljapääs kriisist, näljast, tööpuudusest, fashistlisest terrorist ja kurnamisest! Lugege eestikeelset töölikirjandust!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

MAJAKAS

N 13—14

August-September 1933

ISH (Merimeeste ja Sadamatöölise Internatsionaali)
Eesti sektsiooni häälekandja

Kopenhagen
Toldbodgade 16
Die Estnische Sektion
der ISH. — „Majakas“

Kopenhagen
Toldbodgade 16
The Esthonian Section
of ISH — „Majakas“

Üksinumbri hind
25 senti.
Poolaasta 1,20 kr.
Aastas 2 kr.

Võitlusele nälja ja faschismi vastu

Kõik töörahva hääled faschistlise põhiseaduse muutmise eelnõu vastu!

Kaks korda lühikese aja jooksul on töörahval hääletamiskastide juures tulnud käia, et kodanluse ja sotsialdemokraatide ettepanekuid põhiseaduse muutmiseks tagasi lükata. 1932 a. augustis lükas töörahvas oma hääletega tagasi kodanluse ettepaneku põhiseaduse muutmiseks. Samuti tegi ta 1933 a. juunis. Käesoleva aasta 14, 15 ja 16 oktoobril tuleb töölistel, merimeestel, kaluritel, sõduritel ja madrustel, kehvadel ja keskmistel talupoegadel jällegi hääletamiskastide juure minna, et faschistlise „vabadussõjalaste“ liidu poolt esitatud põhiseaduse muutmise ettepanekut tagasi lükata.

Mispärast katsub kodanlus nii suure järjekindlusega põhiseadust muuta?

Kodanlased ja sotsid ise räägivad, et põhiseadust olevat vaja sellepärast muuta, et praegune põhiseadus puudulik olevat, ei kindlustavat tugeva valitsuse loomist ja sellepärast, et tugevamat või „kindla käega“ valitsust luua, selleks olevatki tarvilik põhiseaduse muutmise. Kuidas on asi tõeliselt?

Tõeliselt on asi nii, et kodanline kord selle ennenagemata kriisi tagajärjel, mis kogu kapi-

talistlist ilma pigistab, ikka enam kõikuma lööb. Töölise ja talupoegade hulgad näevad, et niiviisi edasi elada on võimata. Töölise ja talupoegade hulgad näevad, et kodanline kord ei suuda neile midagi anda peale nälja, tööpuuduse, kurnamise, türmide ja terrori. Laiad töörahva hulgad näevad, et see „isesesivus“, mida kodanlus sotside kaasabil klassisõja tagajärjel ajutiselt maksma pani, ei ole neile midagi annud peale nälja, viletsate palkade, tööpuuduse ja kurnamise, kuna kodanlased ja sotslised juhivad töörahva kulul mõnulevad ja prassivad. Samal ajal aga näevad töölised, et Nõukogude Liidus, kus võim töölisklassi enese käes, on kõik vastupidi: pole tööpuudust ega nälga; vabrikud ja tehased käivad mis müriseb; tööline on ise oma peremees, ta on vabriku direktor, sõjaväe juht, asutuse juhataja, tema juhivad ja korraldab kogu rahva elu; kõik mis ta teeb, läheb tema enese, tema naiste ja laste, kogu ühiskonna heaks; pole kodanlasi ega sotslasi juhte, kes tema naha peal prassivad; vangimajad pole mitte töölise ja töötegijate jaoks, vaid kodanlaste, kodanluse jäänuste ning kodanluse agentide, spioonide ja kahjutegijate, s. o. sotsliste

juhtide jaoks, niisuguste jaoks, nagu seda on näituseks vabrikute hooldaja ja direktor sots August Rei, linnanõunik ja majaomanik pak-sukõhuline Virma, laevaomanik ja merimeeste kurnaja Gustavson, töörahva veristaja pärast 1. det. ülestõusu Karl Ast, pangadirektor Jans ning muud niisugused „suurused“, kes ennast töörahva nülkimise ja petmise kulus paksuks on nuumanud! Nähes, et Nõukogude Liidus on niisugune kord, hakkavad ikka laiemad töörahva hulgad aru saama, et vaja on igal pool niisugune kord kätte võtta. Tõuseb rahulolematuse ja revolutsioonilise liikumise laine.

See panebki kodanluse värisema ja hirmu tundma. Sellepärast ta tõttab põhiseadust muutama, et oma võimu töörahva üle kindlustada ja paremini revolutsiooni vastu võidelda.

„Vabadussõjalaste“ põhiseaduse muutmise eel-nõul on sama eesmärk. Nad teevad küll kõvasti kisa vanade kodanliste parteide ja sotside vastu. Nad räägivad, et nemad saavat parandama töö-rahva seisukorda, antagu ainult võim nende kätte. Kuid igale ühele on teada, mis härrad need on. „Vabadussõjalased“ — need on fashistid. Fashistid on suurkodanluse ja pangakapitalistide partei. Kuulake ainult, mis fashistid Saksamaal, Itaalias jne tegid! Enne võimuletulekut kisendasid nad samuti, et nemad kaitsevad rahva huvisid, et nemad teevad lõpu suurkapitalistide ja pangam-annikkude kurnamisele, et nemad likvideerivad tööpuuduse. Aga mida tegid nad siis, kui võimule-pääsesid? Siis sülitasid nad oma lubaduste peale. Siis hakkasid nad palkasid alandama. Siis lõpetasid nad igasuguse abiandmise töötule ja kihutasid neid mõisnikkudele ning hallparunitele kraavisid kaevama ning sõjateesid tegema. Kõige suuremad kapitalistid ja rahavürstid valitsevad endiselt töörahva üle. Tööliste jaoks seati sisse ihunuhtlus, türmid ja koonduslaagrid.

Sedasama tahavad teha ka „vabadussõjalased“, kui nad võimule tulevad. Sõnu töörahva seisu-korra parandamisest teevad nad nüüd ainult selleks, et omale poolehoidu võtta. Põhiseaduse muutmise on neile selleks tarvilik, et selle abil katsuda võimule pääseda. Põhiseaduse muutmise kaudu tahavad fashistid, niisamuti nagu teisedki kodanlised ja sotslised parteid oma eelnõudega (mis juba läbikukkused), töölistelt neid viima-seidki õiguseid ja võimalusi käest ära võtta, mida töölistel möödunud ajajärgu revolutsioonilise võitluse tagajärjel kätte võitsid. Põhiseaduse

muutmise abil tahetakse töölist ja talupoegi veel jõhkramasse orjusesse needida, veel enam palkasid alandada, maksusid tõsta, kodanluse võimu ja vägivaldala töörahva üle kindlustada, verist terrorit maksma panna. Sellepärast peab töörahvas igasuguse põhiseaduse muutmise vastu võitlema, seal hulgas ka „vabadussõjalaste“ poolt ettepan-dava muutmise vastu.

Kuid kas see tähendab, et meie peaksime hak-kama kaitsma maksvat kodanlist korda, nagu ettepanevad sotsialfashistilised juhid Reid, Astid, Martnad, Gustavsonid, Silbergid, Tiitused ning muud kodanluse agendid? Need agendid räägivad, et maksev kord olevat alles üks hea kord, see olevat üks „demokraatline kord“, s. o. rahvavalit-susline kord. „Rahvavalitsusline kord“? Aga pane, merimees, enesele küsimus ette, millal ja kus oled sa valitsenud? Või oled Sa näinud, et ükski teine merimees, tööline, käsitööline, kehv talupoeg on valitsenud? Vastupidi: rõõvikud on sinu üle valit-senud! Sinul ole olnud muud õigust, kui sulle on pistetud nina alla valimise leht, millele kirjutatud Pätsi, Tõnissoni, Einbundi, Strandmanni, Rei, Asti, Martna ning teiste nuumhärjade nimed ning sinu vabaduseks on olnud ainult see, et sa võisid oma hääle anda ühe niisuguse nuumhär-gade nimekirja eest. „Rahvavalitsusline kord“ Eestis (mida sotsid sind kaitsma kutsuvad) on nälg, näljapalgad, 16—18 tunnine tööpäev lae-vadel, palkadealandamine, kroonikursi kukuta-mine, tööpuudus. „Rahvavalitsusline kord“ Eestis, nagu kõikidel teistelgi kapitalististel maadel, on kõrged maksud, elukalliduse kruvimine, miljonite jagamine kodanlastele ja sotslistele juhtidele, kodanlaste ja sotsliste juhtide priiskamine ja prassimine sinu kulul. „Rahvavalitsusline kord“ on sõjaseadus töörahva jaoks, türmid ja völlad töörahva jaoks, surmanuhtlus ja fashistiline ter-ror töörahva jaoks. „Rahvavalitsusline kord“ on see, kus suured vargad ja kelmid (loe: Pätsid, Tõnissonid, Sirgid, Larkad, Teemandid, Stand-mannid, Reid, Martnad, Juhansonid, Gustavsonid ja muud sarnased peekonisead) sõidavad tõllas, väiksed inimesed (loe: sina ja teised sinu sarna-sed) ripuvad aga völlas. „Rahvavalitsusline või demokraatline kord“ on see, kus kauplused lähe-vad kaupade rohkusest lõhki, sina ja sinu naised ning lapsekesed aga nälgivad ning surevad näljasurma!

Vaat niisugust „rahvavalitsuslikku korda“ kut-suvad sotsid sind kaitsma! Miks nad seda teevad?

Aga sellepärast, et see „rahvavalitsusline kord“ annab neile võimaluse ennast sinu kulul kurguni täis õgida!

Kuid just sellepärast ei pea sina seda korda kaitsma! Kus seisab väljapääs?

Väljapääs ei seisa maksvas „rahvavalitsuslikes korras“. Väljapääs ei seisa fashistlike rõõvmõrtsukate diktatuuris, mis on mõlemad ühe ja sellesama kodanluse diktatuuri kaks vormi. Väljapääs seisab kodanluse kukutamises ja tööliste ning talurahva valitsuse maksmapanemises. See on ainukene väljapääs töölistele, merimeestele, kehvale ja keskmisele talurahvale, s. o. kogu rahva määratu enamusele.

Ainult kodanluse kukutamise ja tööliste ning talurahva valitsuse maksmapanemise kaudu on võimalik lõppu teha näljale, tööpuudusele, näljapalkadele, rõhumisele ja kurnamisele.

Ainult kodanluse kukutamise ja tööliste ning talurahva valitsuse maksmapanemise kaudu on võimalik kapitalistlike (kelle hulka kuuluvad ka sotslised juhid) sõõdikuid, vereimejaid, nuumhärgi ja nuumsigu oma kukilt maha raputada ning nende jaoks türmidesse ruumi valmistada.

Ainult sel teel on võimalik kriisist ja fashistlikest terrorist vabaneda.

Ainult kodanluse kukutamine ja tööliste ning talurahva valitsuse maksmapanemine tähendab tõelise rahvavalitsusliku korra maksmapanemist, tähendab kõige laiemat demokraatiat iga töörahva pere jaoks, tähendab rõhutute ja kurnatute muutmist täieõiguslikuks ühiskonna liikmeks.

Ja sellepärast: võideldes fashismi vastu, hääletades fashistide poolt ettepaneva põhiseaduse muutmise eelnõu vastu, ei kaitse sina mitte maksvat „demokraatlikku või rahvavalitsuslikku korda“ (mis on tegelikult kodanluse diktatuur ehk vägivalla valitsus), vaid pead võitlema kodanluse kukutamise ja tööliste ning talurahva valitsuse maksmapanemise eest.

Selleks võitlusele! Tehke igal pool kihutustööd, et kõik merimehed, sadamatöölised ja kalurid hääletaksid 14, 15, 16 oktoobril fashistide eelnõu vastu! Kirjutage kodu omastele ja tuttavatele, et nad viimaseni ilmuksid vastu hääletama!

Maha fashistline pealetungimine!

Elagu merimeeste võitlus oma palkadetõstmise ja seisukorra parandamise eest!

Vahetpidamata võidelda sõjahädaohu vastu!

Täna muudus 19 aastat päevast, mil üleilmne kapital miljonid ja miljonid töölisi ja töötavaid talupoegi rahvusvahelisele tapatalgule käsutas, mille üldsaadusena 10 miljoni inimese hävitati, 30 miljoni wigasteks ja santideks tehti, rääkimata töösaaduste, igasugu väärtuste ja varanduste hävitamisest sadandete ja tuhandete miljardide väärtuses.

Nii kohutaw oli see ennenägematult määratu hävitusetöö, et ta miljonid töörahvast ja talupoegi sundis revolutsioonis sõjariista kätte võtma ja vastu astuma selle kohutava ja metsiku tapatöö jätkamisele. Meie teame, et see tapatöö wiis suurele revolutsioonile Wenemaal, kus mitte ei langenud üksi tsaarivalitsus, vaid purustati ka kodanluse võim; meie teame, et langes ka rida teisi valitsusi. Ja need, kes süüdlased olid selles hirmsas hävitusetöös, tõttasid rahwahulkade vihatuld seega sumbutama, et igal uniltsanurgal pasundasid: see on viimane sõda! Enam ei luba rahvad seesugust hullumeelset tapatööd ette võtta. Nüüd peab järgnema rahulik töö...

Ja tänapäev? Suure imperialistliku soja lõpust ei ole möödunud veel poolteistki aastakümnet, kuid juba aastaid otsa kestavad uued sõjad, ja maailma kapitalistlikud riigid valmistavad endid otse meeletu pingutusega ette uutele sõdadele, mis relvastuse ulatuse, uute hävitamise — ja tapmisewiiside ning — abinõude järele otsustades mitukümmend, võib olla isegi mitu sada korda kohutavamad ähwardavad tulla kui eelmine sõda.

Alles hiljuti lõppes kaks suurt rahvusvahelist katset riikide wahel „rahulikku“ läbikäimist luua, katset piirata alaliselt ja peadpööritatult kasvawat relvastumist, mis riikidelt ning rahwastelt kohutawaid, üle igasuguse jõupiiri käiwaid ohwreid nõuab.

Ja tagajärg? — Null! Ei, nii ühelt kui teiselt koosolekult — Genfist, kus poolteist aastat jännati relvastuse „wähendamise“ küsimuste ümber, ning Londonist, kus majanduslike rahuliku koostöö võimalustest kõneldi — mõlemilt koosolekult lahkusid riikide esindajad selle kindla ja selge teadmisega: wõitlus kestab edasi, ta peab aina

terawnema, talle peab ette walmistama uue hooga, uute jõupingutustega...

Kapitalistlik maailm on sattunud kõikehwar-dawasse kriisi, millest wäljapääsmiseks kõik mõeldawad rahulikud abinõud asjatuks on osu-tunud. Juba neli aastat ägawad kapitalistlikud riigid selle kriisi kägistawas silmuses, ja iga päew lähenewad kodanlised walitsewad ringkon-nad arwamisele, et muud teed kriisist pääsmi-seks ei ole, kui sõda, omale wajaliku kasu muret-semine ja kindlustamine teiste maade, rahwaste ja riikide rööwimise, alasti laastamise teel. Ja palawikulise kiirusega püütakse luua igasugusi-seid riikide „blokke“, sõlmida“ sidemeid ja ühen-dusi, kindlustada endale liitlasi — otsustawaks kokkupõrkeks teiste, samati ahnitsewate, samati rööwplaanidele walmistuwate riikide ja riikide-koondiste wastu. Kõige selle juures on need sõjaettewalmistused eestkätt sihitud Nõukogude Liidu wastu.

On olemas teine tee-rahu tee. See on tee, mida sammub Nõukogude Liit. Kuid see tee on rajatud, kodanlise ilma waretetele, see tee on wõimalik ainult kodanluse wõimu häwitamise järel, see tee eeldab kurnamisesüsteemi häwitamist üldse. Kogu ilma arusaaw töölistehulk ja teisedki laialised töötawad kihid pooldawad seda teed, mis on kindlustanud Nõukogude Liidule alalise, peatu-matu ja kiire tõusu isegi neis oludes, mis kapi-talistliku ilma surusid kõige raskema kriisimäe alla. Kuid kas saab kapitalistlik ilm minna seda teed? Kas saab kodanline ühiskond ajada Nõuko-gude poliitikat? Muidugi ei saa — kui ta ei taha iseennast ära salata, oma kurnamiskasudest lahti ütelda, enese kallal majanduslist enesetap-mist toime panna.

Ja sellepärast — mida rohkem laialised töö-rahwahulgad, eesotsas organiseeritud proleta-riaadiga ja tema kommunistliku eelwäe juhti-misel arusaamisele jõuawad, et ainuke rahu kind-lustamise wõimalus, ainuke kriisiluupainajast pääsmise wõimalus, mis wastuwõetaw töörahwale, on Nõukogude kord, seda ägedamalt wõitleb ko-danlus nende mõtete häwitamiseks, tööliste orga-niseeritud jõu purustamiseks, et see otsustawatel silmapilkudel kodanluse wõimule hädaohtlikuks ei wõiks saada.

Wõitlus töörahwa wastu, ta elujärje allasuru-miseks, ta jõudude häwitamiseks, ta organisat-

sioonide purustamiseks on paratamata ja eluliselt seotud sõjaliste ettewalmistustega. Rewolutsioo-niliselt organiseeritud ja tugew töölisteklass sõja ajal wäerinna seljataga on kodanlusele kardeta-wam kui ükski waenlane. Kõige hoogsam sõjale ettewalmistus käib seega käsikäes töörahwa kõige meeletuma surumisega ja rõhumisega. Fascism Saksamaal, mis eriti silmapaistew oma werise terroriga töörahwa kallal, ajab samal ajal ka kõige meeletumat sõjapoliitikat, eriti Nõukogude Liidule kallaletungimise poliitikat.

Imperialistlike sõja ja nõukogude-wastase inter-ventsiooni ettevalmistamisest wõtab kogu jõuga osa sotsialfascism. Sotsialdemokraatlikud parteid teevad kõik, et töölisi revolutsioonilisest võitlu-sest tagasi hoida ja neid sõjavankri ette raken-dada. Eriti vihast võitlust peawad nad N. Liidu wastu, levitades walet, ja laimu töörahwa isamaa wastu. Nende äraandlikud sõnakõlksud, millega nad wahest ka sõja wastu välja astuvad, on ainult tööliste petmiseks määratud. Viimane imperialist-line sõda tõendas kõige paremini seda, mil kõikide maade sotsdemokraatlike parteide juhid igauks omamaa imperialismi teenistusse astusid.

Ainukene tee sõdadest pääsemiseks ja kriisist ning fascimist wabanemiseks on see tee, mida näitab kommunistlik partei. See tee on kodanluse kukutamine ja tööliste ning talurahwa walitsuse maksmapanemine. Imperialistlik sõda ja inter-ventsioon N. Liidu wastu tuleb muuta kodusõjaks kodanluse enese wastu. Selleks on vaja järjekind-lalt pidada võitlust sõjahädaohu wastu, waja orga-nisatsiooniliselt liituda sõjavastaste jõududega, vahetpidamata paljastada seda silmakirjalikku rahujutlust, mida ajawad eriti 2. Internatsionaali sotsid, kes samal ajal aga ise kodanlistes walit-sustes ja parlamentides igapidi sõjapoliitikat toetawad. Selles sõjavastases võitluses on meri-meestel määratu suur osa täita. Pidage mees, et teie abil tahab kodanlus sõjavarustust vedama hakata. Teie kätes seisab sõjavastases võitluses tähtis osa. Teie kätes seisab N. Liidu kaitsemises tähtis osa.

Maha imperialistlike sõja ja nõukogude wastase interventsiooni ettevalmistamine!

Kõik jõud N. Liidu kaitseks.

Muudame imperialistlike sõja kodusõjaks ko-danluse wastu!

Streigi komiteede walimisele

„Rahuingel“ Genfi „sõjari i
stade vähendamise“
konverentsil.

Veel suurema järjekindlusega jätkata streigi ettevalmistamist!

Arvestades vigu, puuduseid ja nõrkuseid, panna ennast valmis võitluseks palgade tõstmise ja töötingimiste parandamise eest

Eesti merimeeste palgad on niivõrd alla surutud ja töötingimised niivõrd võimatuseni viletsaks muudetud, et merimeestel ei jää muud abinõu üle, kui streigi kaudu palkadetõstmise ja töötingimiste parandamise eest võidelda. Alates 1930 aastast, on merimeeste palkasid järjekindlalt alandatud. Streigikartusel lükkasid laevaomanikud tänavu kevadel üldise palkadealandamise edasi. Kuid hiljem viidi üksikult paljudes laevades siiski palkadealandamine tegelikult läbi. Määratu hooberandis merimeestele, nagu kõikidele teistelegi palgatöölisele, kroonikursi kukutamine 35 % võrra. Tööpäev laevadel on 16^h—18 tundi pikk. Meeskondade koosseisud on poolikud, nii et ühel merimehel tuleb mitme mehe töö ära teha. Toitlustamisega kooritakse meeskondi jne. Materjalid, mis käesolevas numbris avaldatud, annavad kogu selle kurnamise ja näljutamise kohta heleda pildi.

Vaatamata selle peale, et streigi meeoleu ja võitlustahe merimeeste hulgas üldine (mis väljendust leidis kevadisel hääletamisel, mil 99 % merimeestest streigi poolt oli), ei ole seni korda läinud laialist streigivõitlust organiseerida, väljaarvatud üksikud osalist streigid, nagu aurik „Mail“, „Eestirannal“ jne.

Mis on selle põhjuseks? Mis on takistanud laialise palgavõitluse algamist?

Siin on terve rida põhjuseid.

Esitaks. Merimeeste hulgas jäid lootma, et Merimeeste Liidu ja kutseühingute juhatused, merimeeste võitlustahtega arvestades, võtavad streigikorraldamise oma peale ning jäid ootama Liidu ja kutseühingute juhatuste korraldusi selles suhtes. M. Liidu ja kutseühingute juhatused ei mõelnudki mingisuguseid samme ette võtta streigikorraldamiseks. Miks see nii on, sellest pole raske aru saada. M. Liidu ja kutseühingute juhatustes istuvad Tiituste asemel praegu uued Tiitused, nimelt Gustavsoni taolised inimesed, kes on laevade kaasomanikud, osanikud. Et ole võimalik, et need inimesed laseksid merimehi enese vastu streikima hakama. Need laevaparunid ja laevaparunite agendid teevad kõik, et streiki ära hoida, nurja ajada ja et tööliste palkasid alla

suruda, sest seda nõuavad laevaparunite huvid.

Teiseks. Nähes kiiret pahempoolse opositsiooni või vastasrinna kasvamist Merimeeste Liidus, asusid sotslised laevaomanikkude agendid merimeeste liikumise killustamisele. Loodi terve rida kutseühinguid, et merimeeste jõudusid laiali pillata. Seda tehti sellepärast, et kardeti, et pahempoolne vastasrind merimeeste liidus oma seisukohad läbi viib ja sotslised juhid minema kihutab. Luues aga kutseühingud, läksid laevaomanikud ja nende sotslised agendid sellest välja, et kõikides ühingutes ei saa tõelised merimehed juhtimist oma kätte, üksik kutseühing aga, kui ei ole koostööd teistega, ei suuda midagi ära teha. Ja nii näemegi, et kutseühingud ei saa oma vahel üheski küsimuses kokku rääkida, veel vähem streigiküsimuses. Niisugune killustamine oli kõige paremaks abinõuks, et palgavõitlust nurja ajada.

Kolmandaks. Kõikide nende asjaolude kõrval ei olnud merimeeste ja sadamatöölise pahempoolne opositsioon veel niivõrd organisatsiooniliselt tugev, et ta oleks suutnud iseseisvalt streigikorraldamist läbi viia. Pahempoolse opositsiooni ja üldse ISH (Merimeeste ja sadamatöölise Internatsionaali) mõju on eesti merimeeste seas kiiresti kasvanud, kuid see mõju ei ole veel organisatsiooniliselt kindlustatud, ei ole kõikidele laevadele ja sadamatesse tugevaid pahempoolseid organisatsioone loodud, kes suudaksid, vaatamata Merimeeste Liidu ja kutseühingute vastutöötamisele ja saboteerimisele, tegelikku palgavõitlust organiseerida. Siiski oli ISH Eesti sekstioon ainukene, kes merimeeste seisukorda valgustas, laiasid hulkasid streigi poole võitis, kodanluse peale tungimist paljastas ning streigiküsimuse populaarseks tegi. Siit on vaja veel üks samm tegeliku streigivõitluse korraldamiseni.

Niisugused olid need põhjused, mis takistasid laialise palgavõitluse puhkemist. Aga siit tulevad ka järeldused teha. Missugused need järeldused on?

Esimene järeldus on see, et streigi ettevalmistamist tuleb veel suurema järjekindlusega

jätkata. Merimeeste seisukord on niisugune, et muud teed üle ei jää. Palga ja töötingimiste parandamiseks on vaja streikida, streikida ja veel kord streikida. Ei tähenda midagi, et juba sügis kätte jõuab. Kuigi nüüd palju raskem ja keerulisem on streiki alata kui kevadel (üksikutel laevadel, millel palju tööd, on see aga täiesti võimalik!), on vaja kümnekordse jõuga jätkata ettevalmistamist streigiks. Vaja on igaks juhtumiseks valmis olla. Eksib see, kes arvab, et ilma põhjaliku ettevalmistuseta on võimalik streiki alata ja ellu viia.

Teine järeldus on see, et streiki ei saa läbi viia Merimeeste Liidu ja kutseühingute praeguste juhatuste abil. Need juhatused ei kaitse mitte merimeeste, vaid laevaomanikkude huvisid. Üksikud ausad merimehed, kes nendes juhatustes asuvad, ei suuda oma seisukohti läbi viia. Sellepärast on merimeestel vaja veel suurema jõupingutusega võidelda selle eest, et Gustavsonid, Silberid, Kuuseoksad ja teised, kui laevaomanikkude agendid, saaksid ka kutseühingute juhatustest minema kihutatud. Ühingud, kus merimehed on juhtimise oma kätte saanud, peavad viibimata samme astuma, et ühineda ja sel teel oma jõudusid kõvendada.

Kolmas järeldus on see, et vaja veel suuremate jõupingutustega organiseerida pahempoolset vastasrinda kõikides laevades ning merimeeste ja

sadamatöölise organisatsioonides. Vaja on kõikides laevades luua pahempoolsete merimeeste grupid, kes korraldaksid ja juhiksid merimeeste igapäevast võitlust. Mida tugevam on merimeeste pahempoolne liikumine, seda paremini suudavad merimehed oma huvisid kaitsta.

Neljas järeldus on see, et silmapilgukski ei tule katkestada ega nõrgendada tööd streigikomiteede valimise ja loomise alal. Streigikomiteede loomist kõikides laevades tuleb jätkata. Juba loodud komiteed peavad jätkama endise visadusega kihutustööd streigi heaks, peavad ettevalmistusi tegema streigi võidukaks läbiviimiseks, et silmapilgul, kui tingimised streigi algamiseks kõige soodsamad, igal pool võitlust alata palkade tõstmise ja töötingimiste parandamise eest. Kus need tingimised aga juba praegu olemas, seal ei tule silmapilkugi viivitada streigivõitluse algamisega. Streigivõitlus praeguses olukorras on see seda enam võimalik, et võitlusmeeleolu kogu Eeesti töolisteklassis praegu kõrge on ning streigivõitlus igal pool laieneb. Iga üksik algatus võib tõuke anda kõige laialisemaks streigivõitluseks. Iga üksik algatus võib kõige laiemat toetust leida.

Oma seisukorra parandamiseks on meil ainult üks tee: see on otsustav võitlus. Selleks võitluseks on vaja ettevalmistada. Seda võitlust on vaja tegelikult alustada!

Meie peanõudmine on: 1930 a. reaalpalk ja laewasöök.

„Tõsta palgad 1930 a. tasapinnale.“ — See on tänapäev eesti merimehe palgavõitluse põhinõue. Tõsi, 1930 a. palganormid pole ka veel kuigi hiilgavad, kuid nad on ometi meie senisest walge galeeriorja hingeseespidamise rahast, esialgse astme võrra paremad — ja kord seda kätte võites, seame juba kaugemad nõudmised üles.

Ka läti merimeeste praeguse palgavõitluse alusnõudeks on 1930 a. palganormid.

Mis tähendavad 1930 a. palganormid eesti merimehele?

Aga seda, et praegusi palku suurendada mineval aastal maha võetud 10% võrra ja lisada veel juure aasta warem rööwitud I inglise nael.

Kuid, et krooni kurss oli 1930 a. vähemalt 35% kallim praegusest, siis ka see kahju juure lisada. Nii saame näiteks wanema kütja palganormina ekr. 55+6 (mahawõetud 10%) + 21, (krooni kursi langem.) = 82 ekr. ja 2 inglise naela + 1 inglise nael = 3 inglise naela.

See on palganorm, mis praeguse elukalliduse juures hädatarvilik kätte võita.

Eesti laewdes puudub seni ka laewasöök. Sellepärast on sööginõudmine kogu aeg olnud päewakorras. Kuid meie peame siin kohal kindlasti wahet tegema 2 asja wahel: priisöök, ja söögi- raha. Kui meie nõuame priisööki, ilma et meie seal juures üles seaks nõuded toidu väärtuse,

hulga ja ostuhinna kohta, aga samuti ei nõua alalist meekonna kontrolli toiduainete ostmise, tarvitamise ja jagamise üle, siis wõiwad laewaomanikud laewasöögi küll anda, kuid see wõib kõige wiletsam lake olla. Juba räägitaksegi sõdurinormist. Mis on sõdurinorm kütjale, kelle kehaline töö nõuab rikkalikke toiduaineid! Meil on väga hästi teada, kuidas toidetakse näiteks paljudes soome ja läti laewades, kus soolasilk ja kartul on peatoiduaineteks. Sarnane priisöök ei ole suureks wõiduks, küll aga alaliseks konfliktide põhjuseks. Laewaomanikud wõiwad siis ka kergesti toidu arwel palku kärpima hakata. Sellepärast on otstarbekohasem nõuda priisöögi asemel palgatõstmist 1930 a. tasapinnale, mille juure nõuetaw suurus sisaldab endas ka wastawad söögikulud. Sellega suureneks palk eesti kroonides ja peale selle 1 inglise naela wõrra.

Kui aga siiski mõnesugustel põhjustel tuleb eeskätt kõne alla laewasöök, siis peab otsekohe nõudma kindlat ja täiesti rahuldawat toidu normi, toiduainete wärskust ja wastawat headust, edasi ka kindlaks määrama toidukulude alammäär

rahas, et laewaomanik ei saaks kokku osta igasugust prahti odawa hinna eest mitmeks kuuks laewa mädanema.

Kontrolli teostamiseks peab otsekohe nõudma meeskonna enda poolt walitud usaldusmeeste järelwalwet toiduainete ostmise, hoidmise, tarvitamise ja jagamise üle. Ilma selleta on laewaomanikkudel piirita wõimalused meeste näljutamiseks.

Ainult sarnaste selgelt ülesseatud eeltingimuste seadusliku täitmise kindlustuse juures wõib priisöögist laewa kulul rääkida.

Kütjate ühingu ja Merimeeste Liidu poolt kewadel ülesseatud lihtne „priisöögi“ nõue, wõib merimeestele väga saatuslikuks saada.

Sellepärast, silmad lahti praeguses palgawõitluse käigus, et ülesseatud nõudmised ei muutuks meile endile kütketeks.

Krooni kurss langeb weelgi, laewaomanikkude puhaskasu meie higiga teenitud wäliswaluutal kaswab.

Sellepärast, julgust ja wõitlustahet!

R. G.

Nõuame kollektiivlepingut!

Laewaomanikkude alalised pealetungid merimeeste palkadele ja elatistasapinna allarõhumine sunnib wiimaseid mõjuwamaid wõitlus abinõusid tarwitusele wõtma. See on eriti tarwilik eesti merimeestel.

Üks esimestest ja mõjuwamatest abinõudest selleks on kollektiivleping. Selleni jõuame merimeeste ühinemise teel. Ühiselt palga, tööaja, toitluswarustuse ja kõigi teiste merimeeste teenistusse puutuwate küsimuste kawa wäljatöötamisel ja niisuguse heakskiitmisel laiade merimeeste hulkade poolt tarwis esineda laewaomanikkude ees kollektiivlepingu sõlmimise nõudmisega.

Niisugune leping, mis merimeeste ja laewaomanikkude wahel sõlmitud, kaitseb merimehi ootamata kallaletungide wastu laewaomanikkude poolt. Lepingus määratud aja jooksul ei wõi laewaomanikud merimeeste huwide wastaseid korraldusi ega pealetunge läbiwiia. Ka merimeestel on lepingus teatud punktides ettenähtud kohustused töö täitmise kohta.

Peapunktid, mis igas kollektiivlepingus peawad

wähemalt üleswõetud saama on järgmised: 1) Tööaeg. Kindlaks määrata mitu tundi ööpäewa jooksul töötada merel ja sadamas. Missugune on normaal töö ja missugune lisatöö. Kindlaks määrata kohalikud ja rahwuswahelised pühad. 2) Palk. Kindlaks määrata palga suurus, missuguses rahas teda wäljamaksta. Kus maksmine peab sündima, kas kodu wõi wälismaa sadamates. 3) Toitluswarustus. Üksikult ära märkida, kui palju kõiki toiduaineid peab saama ühe inimese kohta, sealjuures nõuda nende wastawat headust. Toiduraha maksmisel, kindlaks määrata summa. 4) Päästepaadile tarwis minewad päästeabinõud üksikasjalikult üleslugeda. Niisama ka tarwiline hulk toiduaineid ja wett. 5) Puhtus ja terwishoid. Ruumide päewane, nädalane ja üleüldine puhastamine ja desinfitseerimine. Hospitaliruum ja arstirohud meeskonna suuruse kohaselt kindlaks määrata. Need oleksid peapunktid, mis kollektiivlepingusse tulewad sisse wõtta.

Selle juures tuleb silmas pidada, et vastuwõetav pole igasugune kollektiivleping.

On vaja terawat klassiteadlikku walmisolekut ja iga laewaomaniku wõtte paljastamist, et saaks allakirjutatud merimehele kõigiti wastuwõetaw ja kasulik kollektiiwleping. Seda saame aga eeskätt siis kui meie ühinedes moodustame tugewa jõu, millega laewaomanikud on sunnitud arwestama. Mida tugewam merimeeste organiseeritud jõud, seda järelandlikumad on laewaomanikud.

Nõrga kutseühingu sotslikreformistlikud „nina-mehed“ kirjutawad tihti alla kollektiiwlepingu, mis teeb merimehe teatud küsimustes laewaomaniku sõnakuulelikuks orjaks. Wähe sellest, juhtub laewaomanik wägistama neidki wiletsaid lepingu punkte, pole jõudu, kes wastu astuks ja seda takistaks.

Siit järeldus, otstarbekohase kollektiiwlepingu sõlmimiseks ja tema punktide täitmise järewalweks waja merimeeste laialine ja üksmeelne organiseerimine. Killustatud wäikesed grupid, nagu neid E. Merimeeste Liit wiimasel ajal poegis, ei ole suutelised merimeeste üldhuwe kaitsma, waid on sageli laewaomanikkudele meeldiwateks tööriistadeks. Üsikutute kutseliikide gruppidega tehakse lahus mitmesuguste tähtaegade peale lepingud, mis tõttu ühe kollektiiwlepingu rikku-mine, wõi tema tähtaja möödumine ei puuduta teist gruppi. Selle tõttu sots-reformistlikude juh-

tide kokkumängul suruwad laewaomanikud merimeeste kahjuks sageli oma tahtmise läbi.

Siit järeldus: kollektiiwlepingu nõudmisele asudes, loome kõigi merimeeste kategooriate tiheda organisatsioonilise ühiswäerinde ja nõuame kõigile merimeestele üldise kollektiiwlepingu sõlmimist.

Selleks kutsume kokku merimeeste üldkoosoleku, kus kõik kollektiiwlepingu põhimõtted saaks igakülgsest läbi harutatud ja komisjon walitud, kes nende põhimõtete alusel ta üksikasjalikult wälja töötab. Peale seda esitada kollektiiwleping lõpulikul kujul teisele üldkoosolekule wastu wõtmiseks. Kinnitab üldkoosolek kawa, wõib komisjon ta sõlmimisele asuda.

Rahwuswahelisel merimeeskonnal on wõitlus, kollektiiwlepingu eest olnud üheks otsustawamaks wõitluseks. Paljudes maades ongi merimehed ta läbi wiinud. Ka soome merimeeste praeguse streigi tähtsamaks nõudeks on kollektiiwlepingu sõlmimine.

Eesti merimehed, asume ka meie kollektiiwlepingu eest wõitlusse! Wõtame selleks aluseks Merimeeste ja Sadamatöölise Internatsionaali —ISH—eesti sektsiooni minimaal-nõudekawa.

H. M.

Kes kaitseb meie huwe?

Kõik tähelpanu organisatsioonile!

Kewadel kuulsin ma wanemat tulemeest rahulolles lausuwat: „Mis meil nüüd wiga, omaette ühing ja asjaajamine“. Siin-seal sõnas ka üksik madrus kiitwa sõna endi uue organisatsiooni kohta.

Nüüd, kus eesti merimeeste palgawõitlus pinewas ajajärgus, kus krooni kukutamiselega löödi alla reaalpalk, wähendatakse alatas meeskondi, paigutatakse madalama palgaga kohtadele jne. — Oleme õigustatud täie julgusega küsima: Mis on annud praeguse kapitali pealetungi ajajärgul meile uued ühingud?

Ei midagi nimetamiswäärset.

Tõsi, kütjate ühing wõttis esialgu küll päris käreda tooni ja tõotas oma esimeses üleskutses kindlale klassiwõitluse joonele asuda, kuid peale

kewadiste läbirääkimiste pidamise laewaomanikkude ja ministeeriumi härradega ühes isewärki streigihäaletusega, pole ühing end wiimasel ajal millegiski „kindla merimeeste huwide eest klassiwõitlejana“ näitanud (nende omad sõnad).

Rahakursi allalöömisel pole sealt poolt merimeeste huwide kaitseks weel mingisuguseid otsustawaid samme astatud.

Palju parem ei ole lugu ka dekimeeste organisatsiooniiga. Ka see osa merimehi kes sinna kuulub, ootab esialgu asjata oma ühingult korraldusi ja seisukohti wiimaste, merimehe elatistasapinda allakiskuwate sündmuste kohta.

Kõik see on seda tähelpanuwäärsem, et kewadel, kui lõhkumine ette wõeti, toodi just ette, et Merimeeste Liit et suutnud oma ülesannet orga-

niseerimise ja kutsehuwide alal täita ja nemad tahawad sellepärast uue ühingu loomisega seda wiga parandada. Täiesti õige, Merimeeste Liit Tiituse ja Ko juhtimisel oli tõesti mäda ja tegu-wõimetu ripats laewaomanikkude käes, kuid meie ei tohi unustada, et just kewadel käis elaw liidu puhastamistöö tegelikkude merimeeste endi poolt. Rewisjoni komisjoni andmed Tiituse ja teiste juhtide kohta olid otse krminaalse süüdistusega. Selle asemel, et Kuuseoksadel, Allanditel j. t. asutada uusi organisatsioone, oleks waja olnud Merimeeste Liit lopulikult puhastada, Tiituse kamp wälja kihutada ja siis soowikorral kutsehuwide paremaks kaitsemiseks Liidu enda piirides, asutada kütjate, madruste, kokkade j. t. sektiioonid, mis ongi ettenähtud Merimeeste Liidu põhikirja paragrahwis 90.

Sellega oleks alal hoitud merimeeste suurem organisatsiooniline ühtlus ja tugewus palgawõitluses laewaomanikkude wastu.

Mitte tugewamaks, waid nõrgemaks muutis killustamine merimeeste liikumise.

Ja seda tahtsidki lõhkujad. Ega muidu ei kirjutanud, neile nähtawasti lähedal seisew kodanlaste „Waba Maa“, 14 III-33, et kütjad, lahkusid liidust sellepärast, et neile ei meeldinud Tiitust arwustawa wastasrinna poliitika.

Mis see siis tähendab?

Aga seda, et neile meeldis just Tiituse mäda poliitika. Hirmu tundes, et arwustajad pääsewad liidu juhatuse ümberwalimisel enamusse, asutasid uue organisatsiooni selle poliitika jätkamiseks. (Muidugi ei käi see tawaliste asutamise lähedal seisjate kütjate kohta, kelle eest „sõjaplaanid“ koguni salajas hoiti).

Ka teod räägiwad sellest. Kewadel, streigihäälletuse korral trükitud üleskutes wandusid Kuuseoks Ojasooga truudust äraandlikule, kollasele ITF-le ja E. T. Keskliidule, just sama kui Tiituse päiwil. Samal ajal „unustati ära“ just Merimeeste ja Sadamatöölise Internatsionaal — ISH kui kindel klassiwõitluse liini pidaja. Üleskute nõudekawa aga oli eht kahepaiksuse pettesööt. Niisugused nõudmised nagu: „Kindlad palganormid“ ja „normeeritud tööaeg laewas“ on sedawõrd ebamäärased, et nende alla klapiwad ka kõige madalamad „kindlad“ palgad ja 16-tunniline „normeeritud“ tööaeg.

Streigi nõudmisteks on nad sedawõrd mitte—midagi—ütlewad ja laweeriwad, et tõsiseks wõitluse koondamiseks ei kõlba.

Küll on nad äga parajad wiigilehed laewaomanikkude kokkumängu hõlbustamiseks.

Aktiivsemate lõhkujate Kuuseoks, Allani, Wenta j. t. nimed, kes sugugi külmas wahekorras pole laewaomanikkude ja kapo ringkondadega on tõenduseks, et asi just nii on.

Weel enam, meie wõime kaunis awalikult ütelda, et merimeeste organisatsioonide lõhkumise ja mürgitamise mõte sündis laewaomanikkude ja kaitsepolitsei kabinetis, kust sotside „juhid“ ta oma sildi all merimeeste hulka poetasid. See oli kolanluse päästewõte merimeeste ärkawa peatõstmise ja oma õiguste eest wäljaastumise wastu.

Mis teha?

Organisatsioon peab merimeestel olema, see on ainuke palgawõitluse sõjariist. Kuid mingit uut organisatsiooni juure asutada — pole mõeldaw, see muudaks olukorra aina kirjumaks, killunenumaks. Jääb järele lihtne wastus: need samad olewad ühinged terwendada ja wõimalikult pea üheks liita. Selleks, merimehed, mitte eemale hoida neist ühinguist, waid liikmeks astuda ning selle eest wõitlust alata, et laewaomanikkude ja kaitsepolitsei agendid, streigivõitluse saboteerijad ja nurjaajajad, saaksid kutseühingute juhatustest minema kihutatud. Waja wõidelda selle eest, et ühingute juhatused kindlasti kaitseksid merimeeste huvisid. Seda võib saavutada siis, kui nende eesotsas seisawad ausad ja kindlad merimehed. Arge usaldage kunagi iga juhulikku kisategijat, selle taga võib peituda kaitsepolitsei agent. Valige oma esitajateks inimesi, keda teie kauemat aega tunnete ja keda tõesti usaldate.

Mis puutub organisatsioonide liitumisse, siis olgu selge, et kui kord Merimeeste Liit on tõugatud päästmata kokkuwarisemise teele ja suur wõlgade summa seda kiirendab, siis pole enam muud parata, kui alata eeskätt kütjate ja deki-meeste uuesti ühendamiseega. Kõige pealt on waja meeskonna organisatsioonid uuesti liita, siis edasi nendega radistide ja juhtkonna omad.

Kawatus, et kütjate ühing ühineks eeskätt mehaanikute omaga, tuleks jätta järgmisele plaanile, sest ta tähendaks organisatsioonilist kütjate sattumist Tiituse hoole alt Silberi, järewalwe alla, kelle senine „härasmehelik“ juhtimine kütjatele midagi head ei tõotaks. Meil pruugib ainult meeletuletada kewadist häälletuse ankeeti, kus

mehaanikute juhatus aktiivset palgawõitluse küsimust üldse hääletusele ei pannud, samal ajal aga teatas, et kes õigeks ajaks ankeedile ei wasta loetakse palgakärbimise pooldajaks. Eks ole see palgawõitluse küsimuse päewakorda wõtmisest äraütlemine ja laewaomanikkude huwides palgaalandamisega nõusolijate arwu suurendamine nende arwel, kes mitmesugustel põhjustel ei saanud õigel ajal ankeedile wastata.

Sotside keskliitude kawad tuleb wõtta äärmise ettewaatusega, sest nendest wõiwad wälja kujuneda hiljem sotside sooja kohtade pesad, mis ainult takistawad merimeeste liikumist.

Praegu, kus meil kibe palgawõitluse ettevalmistamise ajajärk peame teadma, et keegi teine ei kaitse meie huwe, kui meie ise.

Julgelt käed külge oma organisatsioonide terwendamiseks!
Madrus.

Mida on Kütjate Ühingu Kuuseoksal „õiendada“?

Kuuseoksa r-r-revolutsioonilised sõnad ja sotslised teod.

„Majakas“ Nr. 11—12 paljastas keegi kütja natukene Kütjate Ühingu asutaja Kuuseoksa sotslisi tegusid. See asjaolu on muidugi mehikese kõvasti kihama pannud! Ja, jaa, „Majakas“ teeb paljudele kõvat peawalu ning tõstab kätte nende tegude pealt!!! Kuuseoks saatis toimetusele pika õienduse. Mida on siis Kuuseoksal õiendada?

Kuuseoks kirjutab: „Mis puutub Merimeeste Liidu lõhkumisse, siis oli see möödapääsemata. Esiteks sellepärast, et liidul lasub mitme miljoni suurune võlg õlgadel ja sulgemist on oodata iga päev. Ja teiseks, et laewaomanikud ei tunnistanud liitu, kui ametiühingut. Ning kolmandaks, et nimetus U. E. Merimeeste Liit ajas merimehed niivõrd marru, et ei tohtinud üldse organiseerimisest rääkida.“

Et seisukord nii oli, see on igale merimehele teada. Tõesti, merimehed olid valmis sotslisi Tiituse närusid ja teisi sitase luuaga Merimeeste Liidust wälja kihutama! Et Kuuseoks ka seda tõendab, selle vastu pole meil midagi. Kuid siit algabki nüüd asi.

Kuuseoks ütleb, et Tiituste ja teiste sotside kamp M. Liidus oli pankrotis. Kuid mis tegi Kuuseoks? Kuuseoks asus neid pankrotimeistreid päästma. Ja jaa, päästma! Lõhkuda ära merimeeste liit ja luua selle asemele laialipillatud kutseühingud, see ettepanek tuli sotslisest Töölisühingute keskliidust. Selle ettepaneku abil lootsid sotsid oma nahka päästa ning oma mõju alal hoida. Nende plaan seisis selles, et lasta merimeeste Liit tasapisi, ilma skandaalita wälja surra. Kuuseoks wõttis sotside plaani vastu ning asus kutseühingut looma. (See esiteks. Kuid see pole veel kõik, mis Kuuseoks tegi sotsliste närude päästmiseks.

Teiseks, asutades Kütjate Ühingu, Kuuseoks lasi wälja lendlehe, milles kinnitas, et tema organisatsioon asub „klassiwõitluse liinil“, „wõttele kütjate majandusliste ja kutsehuwide eest; tarbekorral abiks wõttes streiki, kui palgawõitluse mõjuvamat abinõu“ jne. Merimeeste Liidu kohta oli aga selles üleskutses sõnasõnalt öeldud: „Merimeeste Liit pole suutnud oma ülesannet organiseerimise ja kutsehuwide küsimuse alal täita mitmesuguste lahkkelide tõttu“. Siia ongi koer maetud, härra Kuuseoks! Miks ei ütle teie, miks M. Liit pankrotti läks, miks ta merimeeste huvisid kaitsta ei suutnud? Miks teie selle siin oma üleskutses surnuks vaikite? Oma praeguses kirjas tunnistate, et M. Liit ajas merimehed niivõrd marru, et valmis oldi sitase luuaga sotside kampa sealt wälja peksma. Miks ei ütle teie seda oma üleskutses avalikult? Miks ei ütle teie oma üleskutses, et M. Liit läks pankrotti sellepärast, et selle eesotsas asusid Tiitused ja teised laewaomanikkude agendid-sotsialistid, kes kaitsesid ainult laewaparunite huvisid, mitte aga merimeeste huvisid? Miks ei ütle teie, et M. Liidu eesotsas istusid merimeeste äraandjad? Miks ei ütle teie oma üleskutses, et M. Liit läks sellepärast laiade merimeeste hulkade silmis pankrotti, et see Liit tegutses sotslise Töölisühingute Keskliidu Juhatus juhtnõuõridel, Töölisühingute Keskliidu Juhatus on aga töölisklassi äraandja? Teie ei ütlenud seda tõde merimeestele sellepärast, et Teie olite Keskliidu Juhatus ja Tiituse-Gustavsoni agent! Edasi ütlete Teie, et Liit ei suutnud oma ülesannet täita „mitmesuguste lahkkelide tõttu“. Nende sõnadega annategi Teie oma sotslise näo ära. Missuguste lahkkelide tõttu? Kui pahempoolsed merimehed Tiituse

kriminaalseid kuritegusid ja kelmusi paljastasid, siis oli see Teie arvates „mitmesugused lahkeliid“, mis Liidu tegevust takistasid. Kui pahempoolsed merimehed nõudsid Tiituse ja teiste sotside-alktäemaksuvõtjate lahkumist Liidu juhatusest, siis oli see Teie arvates „lahkeliid“, mis takistasid Liidu tegevust ning sellepärast tõtate Teie Keskliidu Juhatuse nõuandel kutseühingut asutama! See on teine asjaolu, mis näitab, kelle mees ja agent Teie olete. Meil ei tarvitse seda enam öeldagi: seda olete Teie ise oma üleskutsega öelnud.

Kolmandaks, Kuuseoks ütleb, et M. Liidu äraandlikkude juhtide autoriteet merimeeste juures läbi mis läbi. Aga mis tegi Kuuseoks edasi, et seda „autoriteeti“ veel enam kõigutada? Kuuseoks tegi kõik, et M. Liidu põhjakõrbenud sotsliste juhtide autoriteeti uuesti ülesupitada. Ja jaa, ülesupitada! Aga faktid? Oo, neid jätkub! Lugege ainult üleskutset, mis kannab pealkirja: „Meremehed!“, on trükitud J. Roosilehe trükikojas Tallinnas ja kannab Ü. E. Merimeeste Liidu esitaja Ojasoo ja E. K. Kütjate Ühingu esitaja Kuuseoksa allkirja. Vaata vennas, kus seisab Sinu allkiri. Seda allkirja ei ole Sa seni tühjaks-tunnistanud. Millest räägib see üleskutse, millele Kuuseoks ühes Ojasooga allkirjutas? Selle üleskutsega katsutakse M. Liidu juhatuse nägu päästa. Selle üleskutsega katsutakse M. Liidu läbipõlenud juhtidele reklaami teha. Mis tuleb välja? Kuuseoks kirjutas Kütjate Ühingu poolt üleskutse, milles ta kuulutas ennast ja kogu ühingu klassivõitluse liini poolehoidjaks. Hüva, ütlevad merimehed, Kuuseoks on klassivõitluse liini pooldaja. Siis kirjutab Kuuseoks alla Ojasoo üleskutsele. Oh—ho, ütlevad merimehed, Kuuseoks, see klassivõitluse liini pooldaja, kirjutas alla M. Liidu üleskutsele, tähendab M. Liiduga polegi enam asi nii hull, M. Liit on vist oma liini parandanud! Niiviisi tahtis Kuuseoks M. Liidu sotslisi juhte Tiituseid—Ojasoosid—Gustavsonisi päästa.

Aga ei lähe läbi, vennas, see nummer! Vigurdamine ei aita! Näed, „Kütja“ paljastas Sind paugu pealt! Eksid vana sotside agent, kui arvad, et merimehi on võimalik niisuguste võtetega veel petta! Merimehed on ikka ka midagi õppinud! Ära pea ikka teisi nii rumalaks!

Neljandaks, Kütjate Ühingu juhatuse üleskutes kirjutas Kuuseoks, et ühing saab kõikide abinõudega merimeeste huviseid kaitsma ning

isegi streigi appi võtma. Nii! Aga kus oli Kütjate Ühingu juhatuse siis, kui laevaomanikud hakkasid üks haaval laevades palkasid alandama? Aga kus oli Kütjate Ühingu juhatuse siis, kui kroonikursi kukutamise abil merimehed paljaksrõõviti? Aga kus oli Kütjate Ühingu juhatuse siis, kui merimehed streikisid tahtsid alata? Kus oli Kütjate Ühingu juhatuse siis, kui „Mai“ meeskond streiki algas? Kus oli Kütjate Ühingu juhatuse siis kui „Mai“ meeskond Tallinnas nuhkide politsei poolt vangistati? Näidaku nüüd Kuuseoks meile, et killustatud kutseühingud on suutnud teha merimeeste heaks midagi rohkem, kui M. Liidu sotsiline juhatuse!!! Seda nõuame meie. Sõnad klassivõitlusest, merimeeste huvide kaitmisest ja streigist jäid ainult sõnakõlksudeks, mille taha peidetud sotslised teod.

Siis veel paar märkust. Kuuseoks nõuab kirjasaatjalt „Kütjalt“, et see oma nime avaldaks. Kuid kas meie „auväärt õiendaja“ ei tunne, et niisugune nõudmine, nagu paljastaks teda ennast? Nuhkidepolitsei tahab ka, et tal oleksid töölikirjasaatjate nimed teada, mis tal selleks tarvilik, et „Majaka“ kaastöölisi vangistada. Kas ei ole natukene imelik, härra Kuuseoks, et teie nõudmine selle nuhkidepolitsei tahtmisega kokku satub? Kas pole „natukene veider“ tahtmine teie poolt „Majaka“ kirjasaatjat türmi saata? Muu seas, meie oleme täiesti nõus kirjasaatja nime avaldama sel tingimisel, kui teie võitlust algate nuhkidepolitsei terrori vastu ning selle võitluse tagajärjel läbi viiete, et „Majaka“ kirjasaatjaid ja streikivaid merimehi ei vangistataks.

Edasi loeb Kuuseoks üles oma „vägevad teod“ selle üle, millal ja kus ta kellegil hambad sisse on „silitanud“, silmnäo „pudruks seganud“ jne. Kuid selle juures ei taha meie siiski ajakirja ruumi raisata, vaid lepime vanasõnaga: „Kes koera saba kergitab, kui mitte koer ise!“

Ning lõpuks on Kuuseoks pahane selle üle, et kõik „Kütja“ kirjutuses toodud andmed polevat õiged. Muidugi, selle juures ei suuda Kuuseoks näidata, mis nimelt õige pole. Meie oleme nõus, et töölikirjasaatja kirjutuses võib üksikuid eksitusi ja ebatäpsusi ette tulla. See on paratamata. Kuid põhijoontes lajatas kaigas õigesse kohta. Egas siis muudu niisugune kihelemine alanud!!!

Kokkuvõttes toonitab Kuuseoks, et seisukord on raske, võidelda vaja on, tema on ikkagi „klassivõitluse liini poolt“. Kuuseoksa teod on seni näidanud vastupidist. Kuid meie oleme nõus:

näidaku Kuuseoks ükskordki tegudega, et ta oma sõnu täita tahab.

1. Esinegu ta avalikult (kui tal mujal avaldamise kohta pole, meie oleme nõus ruumi andma) paljastatustega M. Liidu endise ja praeguse sotsilise juhatuse vastu ning näidaku kõikidele merimeestele, miks on M. Liit on merimeeste huvisid maha saherdanud ja ära annud.

2. Esinegu ta avalikkude paljastustega Tööliühingute Keskliidu Juhatuse vastu ja näidaku, et merimeeste liikumise killustamise poliitika isaks on Keskliidu juhatus, kes selle killustamise selleks ette võttis, et oma mõju alal hoida ja merimeeste palgavõitlust võimatuks teha.

3. Näidaku ta avalikult, et kutseühingud pole suutnud seni midagi merimeeste seisukorra parandamiseks sellepärast teha, et nende juhatustes maksab sotside (Gustavsonide, Ojasonide j. t.) mõju ning et merimeeste võitlusvõime tõstmiseks on vaja kõige pealt kõik sotslised härrasjuhid (Gustavsonid, Ojasonid jne) ühingute juhatustest välja peksta, juhatustesse kindlad merimehed valida ja siis kutseühingute ühendamisele asuda.

4. Kutsugu ta viibimata kokku kütjate ja teiste merimeeste koosolekuid palgavõitluse küsi-

muse harutamiseks kõikidel laevadel ja sadamates, võtku seal aluseks ISH eesti sekstiooni nõudeprogramm, ning viigu läbi streigikomiteede valimine kõikides laevades ja sadamates ning alaku tegeliku streigiorganiseerimist nendel laevadel, kus see veel praegu võimalik (kelledel palju lepinguid täita jne).

Kui Kuuseoks täidab need tingimised, alles siis näitab ta, kas tema sõnad klassivõitlusest, merimeeste huvide kaitsmisest, streigivõitlusest, ühisest väerinnast on õiged, või teeb ta ainult sõnakõlkse. Kui ta need tingimised vastu võtab ja neid täidab, siis oleme meie alati valmis teda toetama. Kui ta neist ära ütleb, siis jätavad kütjad enesele õiguse tema kohta lõpuliku arvamise välja õelda.

Üks kütjate ühingu liige.

Toimetuse märkus:

Käesolev kirjutus Kuuseoksa „õieduse“ puhul on kirjutatud ühe E. K. Kütjate Ühingu tegeliku liikme poolt, kellele toimetuse sellel otstarbel Kuuseoksa kirja tarvitada andis. Toimetuse võtal selle küsimuse kohta ligemalt sõna sel juhtumisel, kui Kuuseoks on annud selge ja kindla vastuse „Ühe kütjate ühingu liikme“ kirja peale.

Laiad merimeeste hulgad on streigivõitluse poolt!

Eesti merimeeste koosoleku resolutsioon palgavõitluse korraldamise kohta

Eesti merimeeste koosolek Leningradi Interklubis, eesti sekstioonis 15 augustil 1933, läbiharutades Eesti merimeeste elu- ja töötingimisi, tunnustab, et praegune olukord laevateenistuses peale reaalsalga vähenemist krooni kursi allalõõmisega 35 % ulatuses on muutunud täiesti väljakannatamatuks.

Aärmiselt madala palga juures laevaomanikud nõuavad meilt pikka tööaega, nad ei maksa vastavat ületunnitaset, ei anna laeva sööki, vähendavad laeva meeskondi. Tööta merimehed ei saa abi. Laevaomanikud võtavad tenistusse väljaspool iga-sugust järjekorda oma tuttavaid ja onupoegi.

Loeme tekkinud olukorra ülekohtuseks laevaomanikkude poolt ja oleme valmis võitlust algama oma palga kõrgenduse eest ja töötingimiste parandamise eest. Võitluse pidamiseks kapitali pealetungi vastu ja oma nõudmiste eest, tunnustame tarvilikuks viibimata valida tegevusekomitee.

Tunnustame tarvilikuks ühtlasi kõige laiemate

merimeeste hulkade osavõtu võitlusest. Kutsume üles selleks ISH eesti sekstiooni nõudekava aluseks võttes, ühinema võitlusega kõiki merimeeste kategooriaid, kaasaarvatud juhtkond. Meie, merimehed, kuuludes ise mitmesugustesse merimeeste ametiühisustesse, pöörame ettepanekuga võitlusega ühinemiseks järgmiste kutseühingute poole: Eesti merimeeste liit, E. K. kütjate ühing, E. k. madruste ühing, E. k. radistide ühing, E. k. mehaanikute ühing, E. k. meh-assist. ühing ja E. k. laevajuhtide ühing.

Kui nende ühingute juhid ütlevad ära sellest võitlusest ehk saboteerivad teda, siis liitume üle nende peade ühiseks võitlusrindeks, vaatamata nende vastuolekule. Ühtlasi tunnustame tingimata tarvilikuks alata eeltöid merimeeste organisatsioonide ühinemiseks.

Pöörame sadamatöölise ja tööta merimeeste poole võitluse toetamiseks. Kapitali pealetung elukalliduse tõusuga tabas ka teid. Meie võitlus on ka

teie võitlus. Seadke üles omad nõudmised palgatõstmiseks ja töötingimiste parandamiseks ja ühinege meie võitlusega.

Koosolek otsustab käesolevat resolutsiooni teatavaks teha ka teistele eesti laevadele, kutsudes üles ka nende meeskondi sellega ühinema.

Pöörame ka töölisajakirjanduse poole selle resolutsiooni avaldamiseks ja edespidiseks võitluse toetamiseks.

Palav tervitus streikivatele soome ja läti merimeestele ja vahvale „Mai“ meeskonnale.

Elagu ühine võitlusrinne laevaomanikkude vastu.

Eesti merimeeste koosolek.

Järelduskus:

Selle resolutsiooniga on ühinenud ka mitmed merimeeste koosolekud üksikute laevadel.

Murrame pead ...

(Merimehe kiri)

Terwitame teid jälle mõne aja tagant. Olid kibedad töörikkad kauge maa reisid, ei saanud enne kirjutamisele mõelda. Täna saime üle hulga aja tagant eesti lehti ja leidsime seal Tallinnas aset leidnud lahingu „Laimdota“ streigimurdjatega. Noh, mis sa küll ütled, kuidas eesti merimees naabermaa kaaswendade palgavõitlust nurja ajab. See on häbiks meile kõigile. Mis teie sellest arwate? Minu mõistuse järgi tuleks see laew kinni püüda ja neile meestele niisugune kittel keeta ja siis lahti lasta, et nad ise eluaja mäletavad mis tähendab streigi rikkumine ja ka teistele hirmuks oleks sellest hoidumiseks. Muidu seda alatut „haigust“ luist — koidest välja ei arsti.

Praegu meie murrame siin pead, mis peale hakata upakile löödud krooni kursi „õnnistusega“. Meie põhipalk on sellega langend 35 %. Wõib olla, et see weelgi langeb. Wiimaks ei saa eesti merimees enam muud kui teeni ainult palja leiwakillu eest. Kõige hullem on see, et meie ei tea, mis teised laewad teewad..

Ka Merimeeste Liidult ega teistelt uutelt ühingu- telt ei kuulu kippu ega kõppu mis tuleks ette wõta. Nähtawasti ei „puutu“ see neisse.

Muidugi, kerge pole praegusel ajal wõidelda, sest streigimurdjaid on palju, kuid see ei tähenda sugugi seda, et üldse ei saaks wõidelda ja peaks wastu wõtma igasugused uued kõripigistused. Meie ühingud ja liidud peaksid ainult oma organisatsioonilist jõudu maksma panema ja julgelt otsutawalt tegutsema. Praegust olukorda aga küll ei wõi enam kannatada. Aastaid hingata musta sõetolmu sisse. loksuda hädaohlikkude wanade laewaloksudega kaugematel meredel, aga palgaraasukest lasta näpistada viimaseni. Peab õigusega küsima: mis see on, kas puusärgi raha wõi mõne elupäewa pikendamine.

Jah, wähe on meie peamurdmisest, aeg nõuab

tegusid: Streigi ettevalmistamist tuleb jätkata. Paremate terwitustega

T. A.

Härrad „juhid“ parseldavad Tiitus mustabörsi spekulant

Missugune merimees ei teaks Tiitust? Alles üsna hiljuti ta mängis Merimeeste Liidu „wahwat“, asjaajaja osa. Mehe taskutel olid ime magneedid sees, mis kiskusid endasse altkäemaksud, liikmerahad ja muud kassatagawarad. Laewo- manikkudele seisis ta soojas läheduses sama kui särk ühele teisele enda soojendada olewale asjale. Kõik näis korras olewat ja „härä juht“ tellis endale wälja aina uusi kiiduawaldusi.

Seal tulid kewadel järsku kõue ilmad. Tegelikud merimehed hakkasid otsustawalt selle isehakanud juhi musta tegusid koosolekutel päewawalgele tooma. Ja nagu ikka kõue puhul kadus ka siis silmapiirilt päikene — seekord Tiituse päikene. Ja seda kord ühes Merimeeste Liiduga — wist kestwalt.

Kuid see ei heiduta meest. Kuiwamaa „madrus“ hakkas nüüd teisiti merimeeste „huwe kaitsma“. Ta käib laewu mööda merimeestelt wäliswaluutat kokku ostmas ja seda kõrge hinna eest mustal börsil maha müümas. Eht mustabörsi spekulant! Tema endi sõnade järgi küll „energiline merimeeste asjaajaja surmani“! Samal ajal harjutab ta kõrtsipapa maneere, olles suuremaks osanikuks Merimeeste klubis.

Niisugused on tänapäewa wiimased leheküljed merimeeste „kiiduwäärt juhi“ eluloost.

Kihwtisulgu.

Häbiposti streigimurdjad

Meil kõigil on teada, et läti merimehed streigiwad. Juuli algul ühines streigiga ka Tallinna sadamas läti auriku „Laimdota“ mehed. Kapten püüdis laewa tuua streigimurdjaid, kuid arusaa- jamate, teadlikkumate Tallinna merimeeste waha- le segamisel ja nadikaelade läbikõlkimisel ei läinud see esialgu korda. Kapten pööras nüüd politisei wõimude poole ja nende „lahkel kaasabil“ 6 juulil munsterdas ta peale ja wedas laewa terwelt 8 streigimurdjat nadikaela. Nende nimed on:

MUDA R.
ROOST.
KOCH RICH.
KUUSIK
WAHTRA
HEINAPUU
GRÜNBERG
NIIT (noor poiss).

Nendel 8 poisikesohtu kollanokkadel oli nii palju jultumust ja alatust, et asusid wõõrale laewale kaasmerimeste asemele nende palgawõitlust rikkuma ja äraandma. Nende nimed toome siin

selleks, et kogu eesti töörahwas teaks, missugused alatud olewused nende nimede taga asuwad. Meie teeme teatawaks selle ka teistele välis-sadamate weetranspordi töölistele, kellega neil tegemist.

Ühtlasi pöörame kogu eesti merimeeskonna poole üleskutsega, saata „Majaka“ toimetusele kõikide streigimurdjate ja äraandjate nimed seal awaldamiseks Meil on teada, et ka Soome on wõidud Eestist streigimurdjaid, et isegi „Kapellalt“ on kütja Soome streigimurdjana soome laewa teenima läinud.

Teadke, et wõitlus streigimurdjatega on meie kõigi proletaarne kohus. Igasugune wõitlus on siis edukas, kui otsustawalt paljastatakse, kahju-taks tehakse äraandjad.

„Majaka“ toimetus.

Leningradi sadamatöölise sol daarsus streikivate läti ja soome merimeestega

Leningradi sadamatöölised kuulutasid end solidaarseks soome ja läti streikivate merimeestega ja ütlesid ära nimetatud lippude all sõitwate laewade laadimisest ja lossimisest. Selle tõttu seisawad sadamas mitmed laadimata laewad. Isegi streigimurdjatel laewadel ei tööta sadamatöölised. See on suureks toetuseks kummagi maa merimeeste wõitlusele.

Mitmed streikivate laewade kaptenid on sunnitud olnud juba allakirjutama kollektiiwlepingule ja rahuldama merimeeste ülesseatud nõudmised.

Sadamatööliline.

Wõidurikas streik „Mail“.

Wõitlussignaal kogu eesti merimeeskonnale.

21 juulil jättis New-Portis eesti auriku „Mai“ meeskond üksmeelset töö seisma, nõudes palgamaksimist endise krooni kursi alusel.

Pikemat aega söelaadungitega Inglismaa ja Hispaania wahet sõites, tabas 35 % krooni ruunamine väliswetes sõitwa laewameeskonna reaalpalka sama suure protsendi ulatuses.

Wasta wõtta see palgaröövimine, tähendaks meeskonna waikiwat nõusolekut teenima jääda sandi saiaraha eest. Sellepärast pöörati järelepärimisega Merimeeste Liidu poole, missugused wastuabinõud on seal tarwitusele wõetud. Kuid, ei see ega teised kutseühingud ei arwanud heaks mingisugust wastust ega näpunäidet anda. Nagu warem nii selgus ka nüüd, et nende organisatsioonide ülesanne pole mitte merimeeste huwide kaitsemine, waid liikmemaksude sisse nurumine ja laewaomanikkudega kokkumäng. Mille muuga seda seletada, kui laewakontor meeskonna esimesele nõude telegrammide hirmutados wastas: — *teil pole luba ilma organisatsioonita mingisugust palgakõrgendust nõuda.*

Järelikult, laewaomanikud teadsid, et merimeeste „juhid“ waikiwad ja seega palgawõitluse „luba“ ei anna.

Laewakontori kurjustaw telegramm ja „juhtide“ waikimine ei suutnud heidutada wõitlustusedat meeskonda. Jäädi oma nõudmiste juure ja alustati streik. Meeskond astus wälja täies üksmeeles, ainult juhtkond s. t. 2 tüürimeest, 2 mehaanikut ja kapten ei pidanud tarwilikuks oma leiwanika eest wõidelda. Streik kestis üks päew ja siis olid laewaomanikud sunnitud järele andma. Meeskonnale lubati palk maksta endise krooni, kursi alusel. See oli wõitluse eeskujuga teistele eesti laewade meeskondadele.

Muidugi, selle nõudmise täitmisega pole veel kõik nõudmised kaugeltki rahuldatud mis eesti

merimehel tarwis kätte wõita. ISH eesti sektiooni nõudekawa näeb ette palgakõrgendust 1930 a. tasapinnani ja teisi hädatarwilikke töötingimuste parandusi, kuid selleks peab wiibimata organiseerima kogu eesti merimeeskonna streigiwõitluse kõigil laewal. Mitte üski laew ei pea wastu wõtma reaalpalka alandust krooni kursi alla löömisega, waid nõudma kõrgemaid palku kollektiiwlepingu alusel.

„Mai“ meeskonna eeskujuga kohustab. Ta kohustab veel sellepärast, et kui teistel laewadel jääb ära wõitlus ja lepitakse palgaröövimisega, siis laewaomanikud suruwad ka „Mai“ meeskonnale „liidu“ palkade nimel uuesti alamad normid kaela.

Sellepärast, kõik eesti merimehed, asuge wõitlusele palgakõrgendamise, elutingimuste parandamise eest. Nõudke oma ühingutelt, et nad ei magaks, et nende juhid ei sahkerdaks laewaomanikkudega teie huwe maha, waid ühineksid aega wiitmata wõitluse organiseerimisega. Merimehed, peame meeles tuntud hüüdsõna: „kaotada ei ole meil midagi aga wõita terve maailm“!

O.

Veel „Mai“ meeskonna streigiwõitluse käigust

Laewaomanikkude, Merimeeste Liidu juhtide ja Kaitsepolitsei provokatsioon „Mai“ meeskonna vastu

Täienduseks eelmise sõnumi juure sai toimetus veel järgmisi materjale „Mai“, meeskonna streigi kohta. Pärast seda kui esimene streik „Mai“ meeskonnale oli lõppenud wõiduga, hakkas kapten uusi

konkse otsima, et tõstetud palka uuesti alla lüüa. Lõpuks tuli ta sellega välja, et teistel laevadel polevat olnud palkadekõrgendamist, sellepärast alandab ka tema uuesti palga endisele tasapinnale. Merimehed ütlesid sellest otsustavalt ära ja algasid uuesti streiki. Selle peale sunniti streikiv meeskond laevalt lahkuma, kuna Eestist uus meeskond kohale toodi. „Mai“ meeskond sõitis Eestisse.

Vahepeal oli aga Tallinnas juba provokatsioon valmis sepitsetud. Laevaomanikud, Gustavson ja kaitsepolitsei olid plaani sepsinud, mille järele meeskond otsekohe vangistada tuleb, sest mehed olevat hakanud kommunistide õhutusel streikima ja nende streik kannud poliitilist iseloomu. Selle provokatsiooniga tahetakse kõiki merimehi ära hirmutada, et nad enam ei julgeks laevaparunitele vastu välja astuda ega näljapalkade kõrgendamise eest võidelda. Selle võttega tahtis ka Gustavsoni kamp merimeestele kätte maksta, et see oli alganud streiki vastu nende tahtmist. Selle sammuga taheti hirmutada kogu eesti töölisteklassi, kes praegu igal pool eetevalmistusi teeb palgavõitluseks.

Viimaste teadete järele on „Mai“ meeskond juba vabastatud. Kuid see provokatsioon ei pea kedagi hirmutama. Vaja on selle provokatsiooni sisu ja mõtet paljastada. Merimehed ei lase ennast nipardi vedada, ei ütle streigivõitlusest ära.

Iseloomulik on see, et ükski kutseühise juhatus vangistatud meeskonna kaitseks välja ei astunud. Ainult ISH eesti sektsioon astus otsustavalt välja ning oleks organiseerinud vangistatud merimeestele laialist rahvusvahelist abi, kui neid mitte vabastatud poleks.

ISH Eesti sektsiooni protest „Mai“ meeskonna vangistamise vastu

Kohe niipea, kui teade tuli, et „Mai“ meeskond on vangistatud, pööras Merimeeste ja sadamataöliste Internatsionaali (ISH) eesti sektsiooni järgmise üleskutsega kõikide eesti merimeeste poole:

Streikivad merimehed aurik „Mailt“ on Tallinna jõudmisel eila kaitsepolitsei poolt vangistatud. Mispärast?

Sellepärast, et „Mai“ meeskond ei tahtnud kauem nälgida. Sellepärast, et „Mai“ meeskond nõudis näljapalkade kõrgendamist, mis kroonikursi kukutamise tagajärjel üle 35 % alla olid löödud. Sellepärast, et „Mai“ meeskond nõudis oma elutingimiste parandamist. *Sellepärast vangistati „Mai“ meeskond! See oli ainuke põhjus!*

Merimehed! Kas näete nüüd, kuidas meiega ümber käiakse. Meie palkasid lüüakse alla, kroonikursi kukutatakse, kui meie selle vastu protesteerime, kui meie ei taha enam kauem nälgida, kui meie näljalepingutest lahti ütleme, kui meie al-

game streiki oma seisukorra parandamise eest, siis lüüakse meid türmi ja ähvardatakse sunnitööle saata.

See on kodanlise valitsuse ja laevaomanikkude metsik hirmutus meie üle. *Vangistamise ja türmiga tahetakse meid sundida nälgimist jätkama!* Vangistamise ja türmi abil tahetakse laevaomanikkude liigkasusid alal hoida.

Aga mis teeb samal ajal Merimeeste Liidu juhatus ja teised kutseühigute juhatused? Kas nad protesteerisid „Mai“ meeskonna vangistamise vastu? Kas nad nõudsid vangistatud „Mai“ meeskonna vabastamist? Kas nad organiseerisid merimeeste hulgalist võitlust Tõnissoni valitsuse terrori vastu?

Oh ei! Vastupidi: „Mai“ meeskond vangistati Merimeeste Liidu sotslise enamuse nõusolekul. Meeskond oli alganud streiki vastu Merimeeste Liidu sotslise juhatuse tahtmist. Merimeeste Liidu sotsline juhatus streiki ei taha, ta mängib kokku laevaomanikkudega. Sellepärast ei liiguta ta sõrmegi „Mai“ meeskonna kaitseks!

Merimehed!

Meie vendasid „Mai“ meeskonna hulgast tahetakse selle eest sunnitööle saata, et nad algasid võitlust nälja ja näljapalkade vastu.

Meie peame astuma kui üks mees „Mai“ meeskonna kaitseks välja! Kui meie seda ei tee, siis tehakse meiega kõigiga homme sedasama, mida täna tehi „Mai“ meeskonnaga.

Maha „Mai“ meeskonna vägistajad!

„Mai“ meeskond viibimata vabaks lasta!

Harutame igas laevas küsimuse läbi ja võtame protestresolutsioone vastu. Kõik merimehed, kui üks mees, „Mai“ meeskonna kaitseks!

Meie ei lase ennast laevaomanikkude ja kodanlise valitsuse politsei terrorist hirmutada. *Meie jätkame ettevalmistust palgavõitluseks!* Meie ei taha kauem nälgida. Meie nõuame reaalpalkade tõstmist 1930 aasta tasapinnale. Ühegi hirmutamise ees ei saa kodanlus ja sotsid meie ettevalmistusi palgavõitluseks takistada. Niisugune on meie vastus „Mai“ meeskonna vangistamisele.

400 rootsi meriwäelase streik

Juuli kuu lõpul Karlskrona sõjasadamas, kus tugew sõjawastane liikumine, oli uus meriwäelaste streik.

90 meest ütlesid ära sõjawäeharjutuste tegemisest, seni kui neile ei anta paremat sööki. Waatamata ähwardustele ja hirmutustele streigiti edasi, kuni meeste nõudmine täideti.

Samal ajal korraldasid 400 noort meriwäe nekrutit meeleavalduse samade nõudmiste esitamisega. Ka nemad ütlesid ära enne tööd algamast, kui neile paremat sööki ei anta.

Sotsiaal-demokraatliku valitsuse ajakirjandus püüab igapidi waletada ja võltsida meriwäelaste õiglasi võitluse põhjuseid.

Merimeeste streigi edukaks ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks on vaja luua tugevad streigikomiteed

Streigikomiteed on tarvilikud selleks, et meie peame oma võitluse võitma. Seda saame siis, kui meil on proletaarselt aus, kindel ja kesken-
datud streigi juhtimine. Selle ainukeseks õigeks wormiks on streigikomiteed, sest nad walitakse kõige laiemate merimeeste hulkade poolt eriti käesolewa võitluse läbiviimiseks. See kindlustab tublimate, võitlusvõimelisemate merimeeste pääsu streigivõitluse juhtimisele.

Streigikomiteed tulewad walida tööstusüksustes — laewades ja sadamates. Kogu võitluse juhiks aga tuleb moodustada streigi keskkomitee. Selle walib Tallinnas merimeeste üldkoosolek, tema juure saadawad omad saadikud laewameeskonnad, sadamatöölised ja töötamerimehed. Seega on streigi keskkomitee kõige laiemate weetranspordi tööliste hulkade ühine võitluse juht. Streigi keskkomitee ülesandeks on, selle ühise võitlus-
rindega ühinema kutsuda weel teiste tööstusharude töölisi, nagu kuiwamaatranspordi ja wabrikute proletaarlasti.

Streigi keskkomitee peab palgavõitluse selgitamiseks ja laiendamiseks massilisi koosolekuid korraldama, niihästi ainelist kui moraalset toetust organiseerima ja meealawalduste ning hulkade esinimisega nõudmisi toetama. Ta peab looma ka kindla sideme teiste maade weetööliste organisatsioonidega rahwuswahelise toetuse saamiseks. Ühtaegu peab armutut võitlust pidama streigimurdjatega, paljastama nende juudaste teod ja nimed töölisajakirjanduses, saates nad isegi wälismaa töölislehtedele, kõigi maade merimeestele teadmiseks.

Sadamates on sadama streigikomiteed, mille moodustamine wõiks kõne alla tulla näit. Eesti oludes Pärnus, Narwas wõi teistes sadamates. Need oleksid sadamasseiswate laewameeskondade, sadamatöölise ja töötamerimeeste ühised võitluse juhid. Ka töötamerimehed peawad oma peakoosolekul walima ausatest meriproletaarlastest **tööta merimeeste streigi solidaarsuse komitee**. See peab kõigiti toetama streiki ja järjekindlat võitlust pidama streigi murdjatega. Samasuguse komitee waliwad ka sadamatöölised, kes hoolega walwawad, et laewu ei laaditaks ega lossitaks ning streigimurdjad ei asuks laewadele.

Laewa streigikomiteed tuleb walida igal laewal laewapere üldkoosolekul vähemalt 3 liikmest. Selle komitee ülesanne on streigi algul esitada Meeskonna nimel kaptenile omad nõudmised. Ütleb kapten nende täitmisest ära, kuulutab streigi wälja ja paneb seisma laewatöö. Selleks korraldab streigi postide wäljapanemise (piketid) ja walwe, et takistada igasuguseid töö uuesti algamise katseid. Käseb kapten dunkemanil auru-soojendamiseks, wõi köögis wee keetmiseks auru anda, pootsmannil mõnd nõõriotsa poldri külge kinni siduda, siis tuleb ka seda takistada. Samuti tuleb wõidelda streigimurdjate laewale toomisega, mille juures peab abiks olema ka kogu meeskond.

On mõnes wälissadamas rohkem laewu, siis tuleb nende saadikutest ka laewade waheline streigikomitee moodustada. See peab võitluse ühtlustamiseks omawahel ühendust, organiseerib sadamatöölise toetust ja peab sidet interklubidega ning streigi keskkomiteega.

Ainult niisugune kindlalt organiseeritud ja keskenstatud streigi juhtimine ühendab meie suurema löögijõu.

Siin juures tuleb aga kindlalt silmas pidada, et streigi komiteesse ei saaks walitud ühtegi nahka — ega selgrootut laewaomanikkude ees roomajat, waid kindlad, tublid merimeeste huwide kaitsjad. Ka Tiituse, Silweri, Ojasoo ja Gustawsoni sabarakud hakkawad oma härrasjuhtide eeskujul laewaomanikkude ja teiste merimeeste võitluse waenlastega sahkerdama. Kui siiski mõni sarnane wärdjas streigikomiteesse on sisse sattunud ja seal ajab oma haisewat poliitikat, siis tuleb ta jalamaid minema kihutada ja paljastada kogu töörahwa hulkade ees. Nende allesjätmine tähendaks võitluse sisemiste lõhkujate ja sumbutajate sallimist streigi komitees. Sellepärast, kui me wõita tahame, on iga merimehe proletaarne kohus: walida streigi komiteesse kõige ausamaid, tõsisemaid, ja võitlustahtelisemaid meriproletaarlasti, kes tagasi tõrjuwad igasugused juudaseklid ja alatud kokkuleppe ettepanekud, ükskõik, kust nad ei tuleks.

Samal ajal ei tohi me streigikomiteid kunagi üksi jätta, waid peame alati üksmeelselt nende toetuseks wälja astuma ja komiteed, kui meie

kõigi hüwide eest wõitlejat ühiselt kaitsema.

Aitame walwata, et streigi komiteede korraldused saaksid täpselt meie kõigi poolt täidetud.

Nii toimides — oleme wõitmatud! Nii wõideldes wõidab weetranspordi tööliste ühisrinne!

Püts.

Laewaomanikkude agent merimeeste ühingust välja!

Gustawson — mitme koha pidaja.

Kes sedagi „juhti“ ei tunneks? Mõni merimees kiidab teda koguni „erapooletuks“ ja „õiglaseks“ härraks, kel isegi ei puududa „helepunane“ wärw. Ja tööolest, ladna naeratusega saks, kes suure „kannatlikkusega“ juhatab „kärarikaid“ merimeeste koosolekuid, s. o. sulle wägiwallaga tegeliku merimehe suu, wõiks sama „suure erapooletuse“ ja „õiglusega“ istuda jõuka mehena kohwi laua taga ja tunda endal weini auru kerkimisega ka punasuse kaswamist muidugi näol.

Ja tõesti waesuse wõi sissetulekute puuduse üle Gustawson küll kaewata ei wõi. Loeme õige korraks üles need ametid ja sissetulehallikad, mis sel „tõsisel“ tööliste juhil on. Kõigepaalt, Tallinna Merikooli kallipalgaline juhataja, siis sadamas laewakompasside reguleerija, teenides paari-kolmetunniliste lühikeste otsade eest tuhandeid sente, edasi suurem nina Merimeeste Kodus, kus talle ka kuus kümneid kroone tilgub, veel edasi riigikoguliige mille eest ta kindla kuupalga saab pluss kõwad komisjonide rahad. Kõigile sellele lisaks ei tule unustada, et Gustawson on ka laewaosanik, mida ta küll ise wiisakalt maskeerib.

Ühtlasi tarwitab see saks maksuta 5-e toalist luksuskorteri. Ütle siis well, et ta pole jõukas mees ja ei passiks rohkemistuma kohwikus laua taga. Nii see ka on, kuid laewaomanikud waja-wad oma agente ka Gustawsoni wäljaandes merimeeste liikumise mürgitamiseks.

Meil pruugib ainult waadata, kuhu organisatsioonidesse ta kuulub, et näha, kui kawalalt see härra kõik niidid oma peos hoiab. Kõige pealt, ta on laewajuhtide ühingu juhatuse liige Kütjate ühingu liige. Merimeeste Liidu esitaja sotslikus E. Tööliste Keskliidus, sotside partei liider j. n. e. Kuid inimene, kes esitab „wabaametiühingulist“ liikumist, mille hüüdsõnaks on: iga tööline olgu ainult ühes ametiühingus, ei tohiks ka ise olla rohkemas, kui ühes ametiühisuses. Järelikult, mehel on „eriülesanded“ kellegi poolt, et nende läbiwimiseks nii wäga igale poole tükib. Ja meil on teada, et Gustawsoni, kui kah — laewaosaniku wahekorrad pole sugugi halwad laewaomanikkudega. Pole ju sugugi ammu, kui see sama „aus“ ja „õiglane“ tööliste hüwide kaitsja hangeldas Pihlakasega piirituse äri. Külap sarnase mehe südametunnistus on walmis ka kõige muuga. Siit olgu meil selge, et Gustawson pole mingi aus tööliste hüwide eest wõitleja waid meile külgekleepinud wastane, kes oma pahempoolsust ja erapooletust ainult selleks näitab, et seda kawalamalt laewaomanikkude rege wedada. Tema kiidetud „asjatundlikkus“ wõib küll armas asi olla, kuid meie peame alati teadma, et klassiwaenlase agendi „asjatundlikkus“ ei ole üsna sagedasti muuks kui meile kõige kawalamaks kaela wäänamiseks.

Sellepärast kadugu lapsik usaldus oma „juhtidele“ ja pimesi neile jälgimine.

Kihutame minema endi juhatustest waenlased ja wõtame juhtimine oma kätte.

Ok—ok.

Pätsi ja sotside walitsus andis seaduse välja, mis suurendab merimeeste tööpuudust

Nüüd on siis see palju kära sünnitanud „Laewameeskondade alammäärade seadus“ käes. Potipõllumees Päts ja tööliste hüwide „kaitsja“ sots Johanson kirjutasi talle alla ja awaldasid „Riigi Teatajas“. Asi on härradel tipp-topp korras ja sotsidel jälle kord näidatud, kuidas nad walitsuses olles töötawa merimehe huwe kaitsewad. Mis ütleb aga tegelik merimees alammäärade seaduse kohta?

Tal pole kaht arwamist. Uus seadus ei tähenda mingisugust paranemist, waid merimehe elu ja töötingimuste „seaduslikku“ halwendamist, mahasurumist. Ta on kodanlisel walitsusel üheks merimeeste seina külge needmise seadusenaelaks, ta

Meeskondade alammäärade seadus on uus ike merimeestele

on „aameniks“ laewaomanikkude jõkrusele merimeeste wallandamise alal.

Kui laewaomanikud loopisid juba warem, ilma seaduse loata, kaile pootsmanne, puuseppi, trümmereid, siis on neil selleks nüüd juba seaduslik alus. Uue seaduse järgi pole alla 2500 tonni suurustes laewades üldse ette nähtud pootsmanni ega puuseppa. Suuremates kui 2500 t. on ainult üks neist, kas pootsmann wõi puusepp.

See ei tähenda muud, kui kurnajate walitsuse seadusepärast õnnistust laewaomanikkude alasti omakasupüüdlile tagasikiskumisele Kolumbuse ajajärku.

Merimeeste ja sadamatööliste internatsionaali

— ISH seisukoht selles asjas on kindel: nõuda, et kõigil laewadel, alates 901 tonnist oleks pootsmann ja puusepp mõlemad peal.

Weel hullemlugu on kütjatega. Samal ajal, kui ISH nõudeprogramm näeb ette 4 wahti ja ühe kütja kohta ainult 3 ahju ja 3 tonni süsi ööpäewas, määrab uus seadus 1 kütja kohta 4—7 ahju ja 3,75 tonni süsi. Mis tähendab see rakkuskäelisele merimehele? Aga seda, et uus seadus annab ametliku õnnistuse tema terwist sööwale kuumuse käes küpsemisele, ja kinnitab sunnitöölise higitpressimise töönormi.

Ka madruste suhtes „kindlustab“ alammäära seadus orjalaewa seisukorra. Laewadel 1001—1500 tonnini on ette nähtud ainult 2 wanemat ja üks noorem madrus, kuna rewolutsionilise merimeeste liikumise (ISH) nõue on, et sarnastel laewadel peab olema 3 wanemat ja 2 nooremat madrust. Laewadel 2501—4000 tonni on ette nähtud

ainult 3 wanemat ja 2 nooremat madrust, samal ajal kui ISH nõuab wastawad arwud 6 ja 2.

Seaduses on terwe trobikond paragrahw, mis annawad laewaomanikele isegi nende wiltsate seadusnormide ulatuses rea kõrwalpõikamise ja wassimise wõimalusi. Force-majeure'i juhused leawa pooliku meeskonnaga wäljasõiduks on õige weniwad ja kergesti tarwitatawad. Kapten wõib alati leida „põhjuse“, mis tõendab, et täie meeskonna peale wõtmine oli seatud suurte raskuste wõi kuludega ja tossutab merele 4—5 mehega.

Nii tagasi kiskuw ja kahepaikselt hädaohtlik on uus alammäärade seadus merimehele.

Olgu see weel kord tõenduseks, et kodanlik-sotsiline walitsus on laewaomanikkude walitsus, et tema seadused ainult neediwad kõwemini kinni meriorja ahelad. Nii kaitsewad sotsid walitsuses tõörahwahuwe.

Ri—g—

Laewaomanikud valetavad, kui räägivad, et nende seisukord kitsik on ja nad ei wõi merimeestele kõrgemat palka maksta

Laewaomanikud teenivad miljonisi, aga merimehed nälgivad. Laewaomanikkude kisa „hädaseisukorrast“ on — õng!

Palgarööwimise sõjakäigu algul saatis Laewaomanikkude Ühing merimeeste organisatsioonidele, eeskätt mehaanikute ühingule südantliigutawa kirja: „Wäga austatud härrad! meil on au teile teatada palkade allawiimisest 10 % ulatuses. Sellest Teile teatades on meil au märkida, et meie näeks heameelega, et Teie lugupeetud Ühing meid selles paratamatu sammus toetaks ning oma liikmeid wastawalt informeeriks.“

Nii-nii, paar lööki weel südame tunnistusele, et „kõik peawad ohwrit kandma“ ja punnkõhulised Neihaus, Tiidemann ja Bergmann suruwad „kõige austusega“ tsilindri oma lihawale mütsiwarnale. Nad tahawad, et merimehed tõesti oleks nii klassiteadwuseta, ogarat, et hakkaksid iseeni did rõwima, oma palgaalanduse heaks koguni kaaslasid „informeerima“. Tore lugu!

Ja kellele ohwrid? Milleks ohwrid?

Meie küsime awalikult samalt Tallinna Laewaühisuse direktorilt Neihausilt, kes „wäga suure austusega“ just merimeestelt ohwrit palub: Kas ei olnud see Tallinna Laewaühisuse peakoosolek 31 mail, kus wõeti wastu tasakaalus aasta aruanne 2,4 milj. kr. ja sama tasakaalus tuludekulude aruanne 150,000 kr.? Kas ei olnud see sama peakoosolek, kus suurendati (loe: suurendati!)

laewaäri põhikapitali terwelt ühe kolmandiku wõrra s. o. 300,000 kroonilt 450,000 kroonile? Kas ei olnud see lõpuks sama koosolek, kus juhatus kinnitas, et „uute aktsiate realiseerimiseks on soodsad wäljawaated“, teiste sõnadega, et nende laewaühisuse aktsiate kasu protsent on nii suur, mis meelitab ostjad juure. No mis häält sa oskad teha! Ühel samal ajal tahetakse kohutawate puudujääkide pärast hädakorras alandada merimeeste palku, mangutakse selleks koguni merimeestelt „ohwreid“, aga sealsamas suurendatakse põhikapitali ja hoobeldakse suure kasu protsendiga, mis osatähtede ostjad ligi tõmbab.

Kus on siin „hädakord“, mis sunnib „paratamata“ palku alandama? Meie ei näe seda. Küll aga tunneme juba õhust saagi lõhna, mille tagaajamisel laewaomanikud on walmis kas merimeest ära kägistama.

Laewaomanikel on pealegi kodanlise walitsuse abi. Ja meil on teada, et nad nimelt nüüd kauplewad wabariigi walitsuselt endile uusi „ohwreid“. Nende hiljutisel peakoosolekul otsustati Toompea poole pöörata rea abinõude tarwitusele wõtmiseks. Näiteks, nad tahawad, laewadelt sissetulewa wäliswaluuta äramüümisel pangalt 15% lisatasu. Nad tahawad laenuprotsendi alla-

löömist 1—2%—1e. Nad tahawad sadamamak-
sude vähendamist $\frac{1}{3}$ wõrra, laewade warustus-
materjalide hindade alandamist, laewade remont-
tööde ja dokkimise hindade vähendamist j. n. e.

Pole kahtlust, et kodanline walitsus, kes l. a.
lüpsis laewandusest 10% kõigi teiste eksportalade
wäliswaluutast, ei keela ka seekord oma lahket
abi laewaparunitele. Raha kurss löödi 35% alla
ja sellega toonisid laewaomanikud sadasid miljo-
nisid puhastkasu. Merimees nälgib aga veel
kohutavamalt. Niisugune on asjade tõeline seis-
kord.

Mis ütled sa selle kohta merimees?

Ei, siin pole kahte otsust, vigurdagu ja vale-
tagu petised laewaomanikud kuidas tahes, meie
wastus neile olgu ainult streik.

S. S.

Jälle uued roostekastid

**Veel üks tõendus, et laewaomanikkude
jutt kahjudega töötamisest on vale!**

Ons meie laewaomanikud veel selge mõistuse
juures? Nii küsib igaüks, kel wähegi loogilist
mõtlemist.

Teha iseendale sihilikult kahju, peksa end weri-
seks—seda woiwad ikka ainult Seewaldis walla-
liste kruwidega pikasärgimehed.

Seekord aga kipuwad eesti laewaomanikud wäl-
jaspool Seewaldi müüre seda sama tegema. Awa-
likkusele saadetakse SOS: laewad töötawad puu-
dujääkidega! Paneme sadamasse seisma. Peame
„hädakorras“ palku alandama jne. Aga samal ajal
ostetakse järjepannu uusi „kahjusünitajaid“ lae-

wu juure, otse laiutatakse laenatud rahasumma-
dega. Mis see siis muud on, kui iseendale teadlik
„kahju tegemine“, enda weriseks peksmine ja
pankrotti ajamine—kui uskuda nende endi sõnu.

Ja ometi tehakse seda!

Weel käesolewa aasta esimesel poolel osteti
niisugused laewad juure nagu:

- 1) „Naissaar“ — a/s Merilaid ja Ko. 1884 br. reg.
tonni suur. Kapteniks Roos.
- 2) „Sigrid“ — KLO kontori oma — 1659 br. reg.
tonni suur.
- 3) „Taata“ — Kranfeld ja Ko. 1313 br. reg. tonni
suur. Wana 47 aastat. Kapteniks Kranfeld.
j. t.

Kõiki neid oste silmitsedes jääb järgi laewao-
manikkudele ainult üks küsimus: Kas olete tõesti
oma wiimase selge mõistuse raasukese kaotatud
wõi olete suured walelikud?

Meie tunneme oma klassiwaenlast seda wõrt
hästi, et wõime ta eest wastata: kapitali jüngrid
ei põrka tööliklassi kurnamisel ühegi wale ega
alutase eest tagasi. See siin on veel „süütu asi“
teiste kõrwal.

Ok—Ok.

Eesti kodanlus müüb sõjalaewu

Koodi Jaani walitsus müüs maha omad ainu-
kesed „lahingu hiiglased“ — „Wambola“ ja „Len-
nuki“. Ostjaks olid Peru inkade maa militaristid.
Müügi operatsioon wõeti ette riigikasse ajutiseks
täiendamiseks ja merijõudude uueks otstarbeko-
hasemaks tugewndamiseks, sest rahwakäest tahe-
takse korjandustega wäljapumbata uute allweel-
laewade ostusummad. Nende muretsemisega tahe-
takse Eesti merewäe löögiwõimet tõsta. Külap
mõistame neid sihte!

Madrus.

Üksmeelne streigi wõitlus palgakõrgenduse eest.

Merimehed paljastavad jõhkral kurnamist, omavoli ning metsikuid töötingimisi eesti laevadel

Iga merimehe kiri agiteerib palgavõitluse eest!

Mõnedest „kangelastest“ aurulaev „Stella“

Streigimurdjate ja sabarakkude abil katsutakse merimeeste ühist väerinda lõhkuda

Aurulaev „Stella“ meeskonna hulgas on nii mõnigi tallalakkuja ja härrade sabasilitaja, kes ausate merimeeste järele nuusivad ja igasugust võitlust töö ja palgatingimiste parandamise eest võimatuks katsuvad teha. Kes need on?

Esiteks Einberg, kellest juba omal ajal jutt oli „Majakas“ nr 5. Teda tutvustati seal kui provo-kaatorit, kes Tallinna sadamas ümber kolab ja Nõukogude Liidu vastu äärmiselt rämpseid laimujutte levitab. Nähtavasti on Tiitus ja Co tema „teeneid“ vääriliselt hinnanud ja talle „Stella“ peale koha sokutanud. Siin jätkab ta oma tööd endise õhinaga edasi. Ta kirub N. Liitu, kes olevat süüdi kapitalistilise ilma kriisis, mille tagajärjel eesti merimeeste palgad äärmiseni alla olevat langenud jne. Vannub „Tööliste Lippu“ ja „Majakat“, et nende kirjutustel polevat alust. Eesti tööliste olukord polevatki nii vilets, kui töölislehed kirjutavad, sest töölistele antavat isegi hädaabitööd riigi poolt sotsialdemokraatide algatusel.

Teine „täht“ sellel alal on Grünberg. See nolk kirub samuti söögi alla ja peale N. Liitu. Teeb maha tööliste streigivõitlust, mis olla täiesti võimata. Sest kriisi ajal olla prahid odavad, kust võtavad laevaomanikud kõrge palga, nemad seista isegi pankroti lähel. ISH palga ja töönormid tähendavat seda, et merimehi tahetavat tõsta seistmendamisse taevasse. Sada krooni kuus ja kolm vahti tekil olla niisugused mõnused, et piiblis kirjeldatud paradiisi mõnused kahvatavat selle kõrval. Kui aga öeldi, et Nõukogude Liidu merimeeste kohta on juba niisugused töötingimised maksmas ja veel paremadki, siis jäi see nolk, nagu idiotit vahtima ja ei osanud enam eesli häältkki teha!

Needsamad laevaomanikkude ja sotside agendid hirmutavad ja söimavad teisi merimehi, kes töölisliikumise poole hoiavad. Einbergide ja Grünbergide ülesanne selles seisabki, et katsuda laevameeste hulgas ühtmeelt ja võitlustahet lõhkuda ja streigivõitlust nurja ajada. Need laevaomanikkude suuvoodrid peavad tõendamata, et streik võimalik pole ja et laevaomanikud isegi juba läbi on. Seda valet on vaja paljastada. Laevaomanikud teenisid kroonikursi kukutamise läbi kümneid ja sadasid miljonisid puhastkasu. Merimehed aga kaotasid samal ajal ligi pool palgast. Laevaoma-

nikud kardavad streiki kui tuld ja sellepärast poetavadki nad niisuguseid äraandjaid merimeeste sekka. „Stella“ merimehed! Ärge kardke niisugute nadikaelade ähvardusi. Vabastage end nende mõju alt. Paljastage nende valet.

Elagu eesti merimeeste streik! Elagu Nõukogude Liit, kelle merimeeste seisukord võib kõigile eeskujuks olla!

Pealtkuulaja.

Kuulmata sahkerdamine „Nauticu“ munsterdamisel

Sõna on meeskonnal

27 mail lõppes Tallinnas „Nauticu“ remont ja hakati mehi peale võtma. Wanadest jäi vähe alles.

Mis selgus aga munsterdamisel?

Wärskelt kapteniks küpsetatud Kriisk ei võta mehi mitte üldiste palganormide alusel teenistusse, vaid ligemale 20 % odavamate palkadega. Näit. wanema madruse põhipalk 40 kr., nooremal 30 kr., wanemal kütjal 50 kr., dekipoisil koguni 10 kr. jne. See tähendab — tugew palgaalandus, ootamata üldist laevaomanikkude palgarünnakut.

Kapten Kriisk, kes naise kaudu laewa osanik ja eelmise kapteni laewalt maha sõi, püüab nüüd ise kas wõi nahast välja pugeda, et suuremaid kasusumme kokkuajada ja endale laewauhisuse eeskannukseid teenida.

Niisugune alatu teguwiis ajas wähegi arusaajad merimehed teenida. Niisugune alatu teguwiis ajas wähegi arusaajad merimehed wihale. Nad astusid välja, et mehi mitte väljaspoolt merimeeste organisatsiooni peale ei wõetaks. Üks „Nauticu“ kütja maksti sellepärast maha, et ta otsekohe se kindlusega välja astus palga alandamise wastu.

Klassiteadlikult talitasid ka tööta merimehed, kes aktiivseltsi osa wõtsid alama palgaga peale minejate takistamisest. Nad kuulutasid wiimastele sõja. Selle tõttu löid juba algul 2 uut kütjat kartma ja ütlesid lepingu üles. Kui aga üks poisinolk, kes söögi eest peale tükkis, laewal tööta merimeeste käest wõmmida sai, jäeti munsterdamine

laewal hoopis seisma. Wõeti buksiir ja wiidi kõik alama palgaga pealekauplejad maale. Tööta merimehed, nähes buksiiri, läksid kaigastega wastu. Tekkis pinew seisukord, kus ka politsei ei „unustanud“ wahele segamist (tahtis üht merimeest areteerida).

Nüüd oli kapten Kriiskil selge, et awalikult ei õnnesta munsterdamist läbi wiia. Tarwis oli wanahärral selleks „põranda alla“ pugada. Ta kutsus Merimeeste Kodu munsterdaja Wihmani nagu mõne ämmamoori oma korteri mehi munsterdama. Ja Wihmann, kuigi teadis, et see awalik toiming peab sündima ametlikus kohas (Merim. Kodus) wõi teatud juhustel laewal, sõrkis wanaisena Kriiski korteri ja tegi kaasa selle musta toimingu, mis lõhnab streigimurdmise järele. Kuuldavasti olevat suuremad rahasummad selle mehe jalad kergeks teinud.

Nüüd olid Kriiskil mehed — käes, waja oli ainult neid kogu kraamiga sel kombel laewale tuua, et nad mitte ausa proletaarlase rusika alla ei satuks. Ka siin polnud tarwis kaua mõtelda. Woeti auto mängu ja toodi mehed ühes kraamiga sadamasse, sealt kiiresti buksiiriga laewa.

See on kuulumata sakterdamine merimeeste palgade laewade kaupa alla löömiseks. Niisuguste asjade wastu peab kindlalt wõitlema. Ja kuigi praeguste „Nauticu“ meestele on lubatud teatud summa lisaraha, ei tähenda see weel kaugeltki, et nad oleks erakorralisest kuulsusest päästetud. Sõna on meeskonnal endal.

Näidaku ta tegudega, et ei taha olla sikus eesti merimeeskonnas. Nõudku teistega ühesuguseid töötingimusi, ühesuguseid palku. Seda nõuab proletaarne ausus.

Tallinlane.

Kuidas laewaomanikud söögiga merimehi koorivad

Äärmised väärnähtused meeskonna toitlustamisel aurik „Lennukil“

Kuidas laewaomanikud merimehi paljakskoorida ja kurnata katsuvad ning et selles mõttes ühegi abinõu eest tagasi ei põrka, selle kohta on üks näitus aurik „Lennukilt“. Hiljuti, kui „Lennuk“ tegi reisi Amerikasse, tuli ilmsiks suur koorimine meeskonna toiduraha arvel. Toitlustajaks oli sel korral esimene tüürimees Jüri Kriger, tema abiliseks ja tegelikuks nõuandjaks kapten Sergo. Kriger kasutas toitlustamise asja selleks, et meeskonna naha peal omale taskuraha teha. Ta sokutas toiduaruwetele lisaks veel niisuguseid arweid, mida keegi üldse sõõnud polnud ja mida ka enam järel polnud. Niisuguseid arweid oli suur hulk. Niisuguste mahinatsioonide abil pani Kriger iga kuu iga merimehe pealt oma tasku umbes 10 krooni. Sellest ei olnud aga veel küllalt.

Kriger pidas ka laewakauplust, müües meeskonnale weini, tubakat, õunu, banane jne. Müügi juures ei õelnud ta, palju üks wõi teine aine maksab.

See pidi arvatama pärast palgast maha. Kui aga tuli kuulõpul arwete kokkuvõtmine ja palgast mahaarvamine, siis selgus, et Kriger wõttis müüüd kaupade eest kolmekordse hinna. Niiviisi nõõriti merimehi jõledal kombel. Sellele kauplusele tehti muidugi lõpp lihtsalt sellega, et ükski merimees enam ostma ei läinud ning Krigeri õunad ja bananid päris mädanema laksid. Ka toitlustamise wõtsid merimehed jälle oma kätte.

See pisikene näitus näitab, et laewaomanikud ja nende sabarakud katsuvad kõike abinõudega merimehi paljakskoorida. Siit järgneb, et on waja wõidelda paremate töö-, palga-, ja toitlustamistingimistega eest.

Aurik „Lennukil“.

Merimees.

Kurnamine, omavoli ja vägiwald eesti laewadel

„Härra“ Ots laewaosanimikuna kaasteenijaid õgimas

Eesti laewal „Keila“ on keegi dunkemann Ots ühtlasi ka laewaosanimikuks. Osanimikuna tunneb Ots ennast laewas peremehena ning tarvitab teiste kaasteenijate wastu, kes muidugi osanimikud pole, kõige metsikumata wägivalda ja omavoli. Ta kaebab teiste merimeeste peale, kes temale ei meeldi ja katsub neid välja süüa.

Kui laew oli Leningradis, siis esines Ots kaptenile ja esimesele mehanikule salajase valekaebusega, et kütjad Roots ja Kohv on kommunistid, õhutavad „mässu“ streiki, käivad interklubis ja räägivad, kes on osanimikud. Kohv olla osanimikul Truumehel rinnust kinni wõtnud jne. Ots nõudis, et need kütjad tulewad wiibimata lahti lasta. Ja nii ka oligi. Otsa valekaebtus wõeti puhta kullana ning mainitud kütjad lasti Tallinna reidile jõudes lahti.

Veel teine näitus selle kohta, missugune omavoli eesti laewadel maksab. Seesama Ots peksis paarkorda tulemeest Seppa. Ning hiljem lasti Sepp isegi lahti, põhjendusega, et tema ei suutwat oma kohuseid täita.

Kõik see näitab, et merimeeste elu eesti laewadel on wõimatuseni viletsaks muudetud. Ei jää meil muud üle, kui jõudusid koguda ja ettevalmistada et streigi ja palgawõitluse abil oma seisukorda ja töötingimisi parandada.

Aurulaew „Keilal“.

„Paharet“.

Lubamatud wõtted munsterdamisel

Bergmanni laewaari wõtab wiimasel ajal munsterolli punkti, et merimeest wõib igas sadamas maha maksta, olgu see siis kodu, wõi walismaal. Kui mahakirjutamise põhjuseks tunnistatakse me-

rimehe „süü“, peab ta omal kulul veel koju sõitma. Arusaadaw, et patuoinaks jääb alati merimees, selleks jätkub juba laewamanikul konkse.

Selle wõttega näitab Bergmann ja Ko, kui palju ta üldse kodanlisest seadusest lugu peab, kui need mõnesugusel määral laewaomanikkude huwisid puudutawad. On ju tema munsteroll otsekohene „Merimeeste seaduse“ § 13 rikkumine, mille järgi lepingut wõib lõpetada ainult Eesti sadamas. Parem pole lugu ka Tallinna Laewaühisusega, kes wõttis munsterolli punkti, et palgaalanduse korral, wõib uued palgad maksma panna igas sadamas, olgu see siis kodu — wõi välismaal.

Ka see on laewaomanikkude jultunud wõte oma rööwliplaanide teostamiseks kõikjal korraga.

Kütja.

Uppus eesti merimees

Juuni algul jooksis Põhjamerele paksu uduga saksa ookeani aurik „New York“ eesti mootor-

purjekale „Polarstjernenile“ otsa Laew murdus ja wajus silmapilkselt põhja Üheteistkümnest mehest päästeti 10-kuna üks — pootsman Kõwatoomas wee peale kerkimata lainete sügawusse kadus. Nii häwines kapitali teenistuses jälle ühe meriorja elu.

Omad witsad peksavad

Aasta tagasi hakkasid laewaomanikud suure kärinaga radiste wallandama. Rasked ajad ja puudujäägid sundiwat kokkuhoiule. Warsti aga said nad kibedalt tunda, kui kalliks nende jõhker saagiahnus maksma läheb. Kahe kohapidajad tüürimees-radistid oma asjatundmatutes tegid laewaärile tulist kahju, mis läks kallimaks maksma, kui elukutselise radisti kuupalk.

Sellepärast wõtsid laewaomanikud ükshaawal radistid jälle tagasi

Radist.

Rangid kaelast!

Kes meie hulgast ei tunneks „Rang ja Ko“ orjalaewu, kus sammutakse praegu kõige jõhkrama kurnamis korra sisseseedmises esirinnas? Rang ja Ko purustas möödunud aastal kuulsaks saanud kapt. Orava poolt üles seatud rekordi palkade allasurumisel. Wanem dekimees, kes täidab ka puusepa ja pootsmani kohustusi, saab 35 ja dekimees 25 Ekr. kuus. Elukalliduselisa inglise naeltes üldse ei makseta. Tööaeg aga wältab 12—16 tundi päewas. Laewaomanik-kapten määrab selle oma heaksarwamise järel. Kui küsid ületundide tasu, siis ajab „Kõrgus“ silmad pahupidi ja ähwardab „koti andmisega“. Tal olewat kaldal uusi mehi küllalt. Kes need mehed kaldal siis on, kes palgata Rangi ja Ko'le orjaks astuwad? Need on tema sugulased ja tuttawad, kes sageli merd näewad esimest korda ja kes laewa töödest absoluutselt midagi ei tea, kel on külas talukoht wõi muud sissetulekud. Selle tõttu need mehed on walmis oma teadmatuses laewa tööraskustele vaatamata, isegi söögi raha juure maksma, et aga laewale „proowireisule“ pääseda. Elukutselisele merimehele tähendab niisuguste „roheliste“ onupoegadega ühel laewal sõitmine mitmekordset töökoorma suurenemist, sest onupojad ei tunne laewatöid ja asuwad seal juures eesõigustatud seisukorras. Niisugune ebaloomulik seisukord walitseb kõigil Rangi laewadel.

Merimeeste suuremaks õnnetuseks pole ka seni meie wastawatest organisatsioonidest selles suhtes mingisugust nimetamiswäärilist kasu. Nad ei aita tagasi lüüa laewaomanikkude häbematu pealetungi.

Niikaugele oleme jõudnud oma kutseühingute

Jõhker kurnamine Rang ja Co laewadel

juhatustes istuwate bürokraatide poliitika tagajärjel! Aeg oleks meil eesti merimeestel tõsiselt läbi harutada ja järeilmõtelda, kuidas wäljapääsu leida sellest soost. Loota Toompeale ja Kutseühingute praeguste bürokraatlikkudele juhtidele — ei wõi. Nende ülesandeks pole merimeeste huwide kaitsmine, waid laewaomanikkude puhtakasu sissetulekute suurendamine. Merimeeste ees on nad näitlejad, kes ainult mängiwad merimeeste huwide kaitsmist.

Kui eesriie langeb, siis kuuluwad jälle kõik „wastased“ ühte perre. Igaüks neist mängib ainult erinewat osa, kes ministrit, kes laewaomanikku, kes merimeeste huwide kaitsjat j. n. e. Ja mis wahe on näit. Rangi ja Tiituse wahel? Üks hiilib mööda makswatest palganormidest, teine — altkäämaksudega seadustest. Ehk, mis wahe on Pät-su ja Gustawsoni wahel? Mõlemad on kodanlise riigipiruka närijad ja suuremate kapitalide omanikud, ainult üks on elukutseline minister, teine ootab veel sabas. Edasi Silber ja Maasikas? Eks olnud nad läinud aastal kewadel nagu wennad ametis merimeeste palkade alandamisega. Nendelt ei tule midagi head oodata. Merimeestel tuleb wõitluse juhtimine ise endi kätte wõtta, ainult siis wabastame end Rangide, Orawate, j. t. surwest. Kihutame minema laewa omanikkude „onud“, „onupojad“ ja napsusõbrad kutseühingute juhatustest ja ühendame need wõitluswõimeliseks organisatsiooniks, kes merimeeste endi proletarsetes kätes, praeguse seisukorra tõsidust õieti hinnates, oleks wõimeline koondama kõiki merimehi Rangide, Orawate jt. alatu rõhumise wastu.

Opositsiooni liige.

Merimees loe, mida Saksamaa töölistele ja merimehele tõi fashism

Sedasama tahavad sulle tuua „vabadussõjalased“ Eestis

Maha fashistline kohtu-komöödia proletaarsete revolutsionääride üle

Nõume Thälmani, Torgleri, Dimitrovi, Popovi, Tanevi vabastamist

Et kindlustada oma võimu töörahva üle ja hävitada revolutsioonilist töölisteliikumist, selleks organiseeris Hitleri, Göringu 'a teiste fashistide kamp veebruaris käesoleval aastal määratu provokatsioonini. Hitler ja Göring lasksid oma käsitukel põlema panna riigipäeva (parlamendi) hoone. Selleks kutsuti kohale Hollandist provokaator van der Lühbe, kes kunagi oli pugenud Hollandi komm. parteisse, kuid oli seal hiljem kui provokaator välja heidetud. Van der Lühbe ühes fashistliste lõõgirühma meestega panid Hitleri ja Göringi näpunäidete järele riigipäeva hoone põlema, lõõgirühma mehed jooksid pärast süütamist riigipäeva esimehe (kelleks oli sel ajal parajasti Göring) ruumi kaudu põlevast hoonest välja, kuna provokaator van der Lühbe osa seisis selles, et lasta ennast riigipäeva hoonest vangistada, kus juures tal pealegi komm. partei liikmekkaart (muidugi fashistide poolt valmistatud, mitte aga komm. partei poolt välja antud) taskus oli, mis pidi olema „kindlaks tõenduseks“, et van der Lühbe on kommunist.

Seda provokatsiooni oli Hitleri ja Göringu kambal selleks tarvis, et väikekodanlisi olluseid revolutsiooniga hirmutada ja neid niiviisi oma poole tõmmata ning ühtlasi ka komm. parteid hävitada. Fashism, mis ei suuda töötavatele rahvahulkadele midagi anda, püüab ennast enemenägemata jõhkrate provokatsioonide ja verise terrori abil võimul hoida.

Pärast riigipäevahoone põletamist on vangistatud kümneid tuhandeid kommuniste ja revolutsioonilisi töölisi Fashism tahab verise terroriga hävitada revolutsioonilist töölisteliikumist.

Riigipäeva hoone põletamist, mille toime panid fashistid ise, tahavad nad kommunistide süüks ajada, et sellega õigustada veel enam oma verist terrorit töolisteklassi vastu. Praegu on Leipzigi käimas protsees, kus kohut tahetakse mõista Saksa kommunist Torgleri ja Bulgaaria kommunistide Dimitrovi, Popovi ja Tanevi üle. Selle juures kasutatakse ära provokaator van der Lühbe abi. Torgleri, Dimitrovi, Popovi ja Tanevi

süüdistatakse selles, nagu oleksid nemad riigipäeva hoone süütamisest osa võtund.

Kuid juba esimesed protsessi päevad on näidanud, et fashistid selle provokaatorliku valeliku süüdistusega täiesti läbi on kukkunud. Torgler, Dimitrov ja teised paljastavad iga sammu peal fashistlist kohtukomöödiat ning näitavad, kus on tõelised süütajad.

Leipzigi protsessi eel peeti Londonis ära rahvusvahelise uurimiskomisjoni istang, selle küsimuse läbivaatamiseks. Urimiskomisjon seisis koos kuulsatest õigusteadlastest kõikidelt maadelt, kes põhjalikult uurisid läbi kogu riigipäeva põletamise loo, kuulasid üle palju tunnistajaid ning tegid ümberlõkkamata faktide abil täiesti kindlaks, et riigipäevahoone panid põlema fashistid ise Hitleri, Göringu ja Göebbelsi juhtimisel. Tegelikudeks põlemapanijateks oli salkkond fashistliku lõõgimehi, kes riigipäeva hoonesse läks Göringi korteri (Göring oli riigipäeva esimees) kaudu ning sealt samast kaudu ka välja tulid. Provokaator van der Lühbe jäeti põlevasse hoonesse selleks, et teda kasutada provokatsioonilisteks süüdistusteks komm. partei vastu.

Eriti tuleb merimeestel seda silmas pidada, et ISH sekretäri sm. Valteri (tema pilt on toodud käesolevas numbris) piinatakse järjekindlalt, teatud vaheaegade järele, et teda füüsiliselt hävitada. Perekond ei tea juba kaua aega tema seisukorrast midagi. Selle metsiku terrori ja piinamise vastu peab tõstma tugevat protestihäält kõik merimehed. Nõudke oma koosolekutel, et Saksamaale lastaks sõita merimeeste uurimiskomisjonid politivangide seisukorraga tutvunema. Paljastage igal pool fashistliku metsikusi ja vägivalda.

Riigipäeva hoone põletajad — fashistlikud juhid on kogu ilma ees paljastatud. Kuid sellegipärast ähvardab proletarsete revolutsionääre määratu hädaoht. Provokaatorite ja valetunnistajate abil katsutakse neid süüdi mõista ja maha tappa. Sellepärast peab kogu maailma töolisteklass valvel olema. Vaja igal pool korraldada protesti-koosolekuid Leipzigi kohtu-komöödia vastu. Vaja igal pool nõuda Torgleri, Dimitrovi, Popovi ja Tanevi vabastamist. Vaja nõuda kommunistlike partei juhi sm. Thälmani vabastamist, kes vangistatud on ja kelle vastu fashistid samuti provokatsioonilist protsessi sepsitavad.

Maha fashistlike mõrtsukate Hitleri, Göringi ja Göebbelsi kamp!

Thälmann, Torgler, Dimitrov, Popov, Tanev ja tuhanded teised revolutsionäärid vabaks!

Armutu sõda streigimurdjatele.

Sm. Walter —

ISH sekretär, kelle areteeris Hitleri vägiwalla walitsus. Üle maailma nõuawad rewolutsioonilised merimeeste hulgad tema türmist wabastamist.

Mis tõi fashism saksamerime hele?

Awaldame saksa laewa merimehe kirja ja palume niisuguste küsimuste käsitamist ka teiste laewade merimeestelt.

Toimet us.

Mitmegi saksa ja wiimasel ajal isegi välismaa merimehe suust kuuled arwamisi, et Hitleri walitsus on elustanud laewandust ja parandanud merimehe seisukorda. Nende pettekujustega on rahwussotsialistlik ametiühingute ajakirjandus järjekindla demagoogiaga totnud lugejaskonda.

6 kuud Hitleri walitsust näitawad aga wastupidist. Juba nüüd leiab tähpanelike lugeja isegi fashistlikus ajakirjanduses teateid, mis näitawad merimehe wäljawaadeteta ja järjest halwenewat, seisukorda. Fashistlik walitsus ei suuda oma lubadust täita, ta ei suuda anda tööd ega leiba miljonitele töötute hulkadele. Hindade üleskruuwimisel on aga merimeeste seisukord eriti terawaks muutunud, ja tööpuudus alaliselt kaswanud.

Waatame korra, mis ütleb pesueht natsionaalsotsialistlik saksa laewaomanikkude häälekandja „Hansa“, mida ei saa kahtlustada kommunismi sõbralikkuses. Seal öeldakse kindla sõnaga, et tegewuseta laewatonnaash kaswas Hitleri wõimule tuleku kahe esimese kuu jooksul (webruar—aprill), 26%-dilt 28%-le, s. o. tegewuseta seisab terwelt 966493 BR tonni. „Hansa“ majanduslikus ringwaates kirjutatakse sõna

sõnalt; „Meie peame meeles pidama, mis tähendab saksa kaubalaewestikule olukord, kus mitte üksi 28% laewust ei seisa tegewuseta, waid kus liikuwast tonnaashist ka ainult 50% täielikult ärakasutatakse. (Laewad liiguwad poollaadungiga, tühjalt ja katkendlise prahtimisega „Majaka“ toim.) See tähendab, et 72% üld tonnaashist liigub ja ainult pool sellest, s. o. 36% peab kogu saksa kaubalaewastikule kasu kindlustama. Seega kinnitab „Hansa“, et saksa laewanduse maht Hitleri walitsuse ajal ainult 36% ulatuses weel kasutamist leiab.

Tollikõrgendusega läks wäljawedu tugewasti tagasi. „Hansa“ toob järgmise kaupade nimekirja, mis transporteerimiselt ära langewad ja seega uue laewade seisma jäämise kaasatoowad.

1932 a. weeti saksa laewadel sisse:

2400,000 tonni seemneid ja puuwilja
700,000 „ õlikooke
151,000 „ loomaraswa.

Neid kaupu enam ei prahita. Et selle poliitika tagajärjeks on uued merimeeste wallandamised, on igale arusaadaw.

„Hansa“ ütleb selle kohta järgmist: „Sisseweo takistus on saksa laewandusele eriti selle tõttu kahjulik, et kokkutõmmatud saksa weoasjandus impordi alal toob kaasa paratamata liinisõidu kokkutõmbamise.“

Siin juures olgu tähendatud, et fashistlik ametiühingute häälekandja „Gewerkschaft“ N 20, seab saksa merimeeste ette järgmise põhimõtte, millega tahab pikkamisi lugejaid harjutada endi

wäljawaadeteta seisukorraga leppima: „mitte iga tööta merimees ei woi laewasõidu alal töölesaamisele rehkendada jne., waid meie loodame, et meie merimehed ja sadamatöölised end õigel ajal ümber orienteeriwad ja oma wana kutsetöö pärast eriti ei kurwasta“.....

Järjekult on need wäljawaated, mille juures ei teki ühtki kahtlust, et haakristilipu ülestõstmise-ga suudeti kriisi walusid ainult suurendada.

Hitleri walitsuse esimestel päewadel rääkisid ja kirjutasid saksa laewaomanikud laewasõidu „uuestisünnist“.

Kas wõib nüüd merimees loota, et selle „uuestisünniga“ tema seisukord paraneb?

Ei, sest Hitleri poliitika tõi kaasa ainult suurema tööpuuduse ja uued wallandamised.

Kuidas mõjus ta aga töölolewatele merimeestele?

Sellele annab wastuse fashistlik Hamburgi linnapea C. W. Krogmann. Seda omapärast tarkust wõib merimeeste rahwussotsialistlikus häälekan-djas „Saksa merimees“ lugeda: „Laewasõidu wõistluswõimet ja puhaskasu protsenti tuleb tõsta (Omahindade alandamisega).“ See ei tähenda arusaadawas keeles midagi muud kui edaspidi ja kaugeleulatawat meeskondade palkade alandamist.

„Saksa merimees“ kirjutab edasi: „Korralik puhtakasu teenistus on siis kindlustatud, kui saksa laewasõit asub tingimustes ja olukorras kui temaga wõistlewad maad“.

Siit lihtne järeldus. Saksa merimees peab samades tingimustes sõitma hakkama, kui soome, eesti, läti, kreeka jt. merimehed, kes peaaegu enam midagi peale söögi ei teeni ja peawad ebainimlikes tingimustes elama.

Tuletame lisaks meele Saksamaa „uuesti sünnitajate“ inflatsiooni kawa, mis saksa marga ostu-jõu weel enam alla lööb ja reaalpalka wähendab.

Selgelt kõigist eelpooltoodust näeme küllalt, missugust teed saksa merimees peab käima, õigem, missugust mööda teda sunnitakse käima.

Hitler wahetas lipud, ta seadis sisse werise wägiwalla walitsuse, kuid sellest ei parane merimehe seisukord.

Sellepärast, ühineme wennalikult üheks terwikuks palgaorjade armeeks ja peame kangelaslikku wõitlust kapitali ja fashismi vastu.

Üks merimees.

„Kolmandama riigi“ türmis

E. E. Kisch

Awaldame katkendi töölskirjaniku E. Kischi pikemast kirjutusest, kelle fashistlikud haakristi mehed toppisid ilmawaate pärast türmi.

Meie jõudsime politsei presiidiumi hoowi, kus segisid wärskelt küpsetatud natsi — politseinikud, tundes end juba kui kodus. Uus walwe-alla wõtmine, uus läbiotsimine.

Mind tõugatakse üldkambri, mis tungil täis wahialuseid. Tahtsin juba küsida, kes on „kam-briwanem“, et end „esitleda“, kuid küsimus suri mul kurgus. Need wahialused olid haawatud ja kinniseotud Berliini töölsised, kirjeldamata wäljanägemisega.

Kust nad on tulnud, kes neid nii äralõhkunud? Pea kuulen sellest lähemalt.

Ma ei jõudnud weel ümber waadata ega kuube käest panna, kui mind sisse piirasid pea kõik kambri elanikud. 50—60 töölist — wangi pöörasid minu poole, näitasid oma walutawaid haawu, jutustasid läbielatud hirmulugudest. Wiis — kuus päewa piinati neid süstemaatilisel.

Nende peale tungiti oma korterites, nende kallale tormasid löökrühmlased ja peksid neid hirmunud perekondade silma all, lõhkusid nende mööbli, rebisid puruks raamatud. Neil ei lubatud tarwilikult riietuda, mõned olid paljajalu — nad weeti fashistide kasarmu, esialgu n. n. „Friseni kasarmudesse“, siis Friedrichstrasse wabrikusse, mis löökrühmlaste pool oli muudetud samuti kasarmuks.

„Meie peksame teie peast wälja kommunismi“ hirnitasid timukad. Ja 5 päewa ja 5 ööd ei tehtud muud, kui püüti kõigi abinõudega kommunismi wäljapeksa.

Töölsised kihutati hoowi, sunniti neid komando järgi mudaloiku maha heitma, üles hüppama ja kui nad kaotasid oma wiimase jõu, siis peksti neid keppide ja nuutidega. Nad pidid end uuesti ja uuesti mahawiskama kuni ei kaotanud seda-wört meelemärkuse, et isegi kõige rängemad kepipoobid, isegi rasked nuudi haawad ei äratanud neid mõistusele.

Neid sunniti igapäew ritta seisma ja kätt fashistlikuks terwituseks hoides kolm kord järjest karjuma: „Elagu meie armas riigikantsler Adolf Hitler“.

Kelle käsi ei olnud küllalt kõrgel wõi kes ei karjunud küllalt waljusti seda „ergutati“ peksu ja hoopidega.

Nemad pidid kooris lugema ka „Meie isat“. Samal ajal kasarmu ruumides sündisid teistsugused protseduurid. Wahialuseid sunniti kastorkat jooma, kästi siis püksid jalast ära wõtta ja lauale heita ning hakati keppidega nii metsikult peksma, et nahk narmendas ja werised haawad järgi jäid. Peaaegu kõigi minu kaaslaste ihu oli kaetud sarnaste haawadega (ma waatasin neid oma lihase silmaga). Kui kastorka mõju hakkas

ilmsiks tulema, hirwitas kogu „seltskond“ metsikus ülbuses.

Teisi wahialuseid sunniti peale kastorka jootmist näoga seina poole kummardama ja nii kaua kummardama, kuni fashistide meeleheaks medikament mõjuma hakkas.

Üht sealsamas kambris istuwat wahialust — töölist pandi oma pojaga, nägu näo wastu seisma ja anti neile kätte kepid, ise laskewalmis rewolwritega ähwardades, sunniti neid üksteist keppeid peksma. — „Tugewamini, tugewamini!“ — karjusid nad — „Kiiremini, kiiremini!“ Ja need isa ja poeg olid minuga seltsis ühes kambris.

Mõlemil olid haawad peas ja kaelal, isa pahem silm oli katki ja paistetanud, tema wärisew lõug tugewasti üles ohutanud.

Järele jätmata hirmutasid fashistid, et wangid lastakse maha, et öösel ongi keldris 5 inimest maha kõmmutatud, et seda „nalja“ teewad nad öösel, kui wahialused magawad. Ja sagedasti hüüdis keegi wahialustest: „Laske siis lõpuks, teie argpüsid“. Peale seda peksti teda muidugi weel enam.

Kõike neid „nalju“ saatsid jõledad hirwitused. Eriti meeldisid fashistidele järgmised pilkamised: „Meie siin andsime sulle wähe meelelahutust. Mis? Palju enam rahul on sinu naine. Üheksa kuu pärast on teil käes juba wäikesed järeltulijad, wauwad fashistid“.

Need märkused piinasid ja rööwisid meilt rahu, sest kellelgi meist ei olnud sidemeid omakstega ja ei teadnud — kas ei ole ka naine wangistatud.

Fashistid löikasisid maha wangidel wurrud, juuksed poolel peal, nad panid sagedasti juustele tule otsa ja kiskusid juurtega wälja. Mõnel lõigati pähe fashistide märk. Kõige raskem oli wahialustel — juutidel. Neid peksti kõige metsikumalt. Neid wiidi igapäew „mahalaskmisele“: pandi näoga wastu seina ja sihti üle pea, et seega hirmutada.

Kasarmus wangide hulgas oli ka 14 aastane poiss, keda areteeriti ja taheti wäljapressida warjawa ema aadress. Teistelt nad nõudsid partei tööliste aadresse, põrandaaluste trüükikodade asukohta, lõhkeainete peidupaika.

Wahialustest ainult üks oli wälja annud kaalaste nimed ja aadressid. Ta oli minuga ühes kambris. Keegi ei kõnelenud temaga.

Päewal, kui mind Spandau politsei presiidiumi tagasi konwoeeriti, toodi sinna wahialuseid teistest fashistide kasarmutest. Nad pidid kõik aeg jala käima üles tõstetud kättega — nii weeti neid linna tänawail. Nurgal Friedrichstrasse ja Unter den Lindeni nurgal wiskas end üks wangidest möödasõitwa autobussi alla ja kisuti wälja täiesti lõmastatud jalgadega. Politsei presiidiumis raskemalt haawatuid seoti kinni ja paigutati ühiskambri

Meie kambris elektrit ei kustutatud, kuna alatasa toodi uusi wange juure. Neid oli juba 70.

Suur osa pidi neist põrandal magama, sest nariidel ei olnud enam ruumi. Teiste seas olid ka mõned sotsiaaldemokraadid, teised kuskilt elektri tööstusest, keda lõökrühmlased too juurest olid areteerinud.

Hilja õõni ümbritsesid mind kaaskannatajad ja jutustasid oma läbielatud piinadest. Minu närvid olid pingul wiimase wõimaluseni.

Waatamata neile elajalikkudele piinamistele polnud keegi neist, peale üheainsa erandi midagi äraannud. Nad põlesid wiha ja põlgust nii alatu-tele wastastele kui fashistid. Keegi ei ütelnud ära ideedest, mille eest nad nii wäga olid kannatanud.

Daani kütjate hiilgav võit

Tänavusel walimistel ühingu kongressile waliti suure häälte enamusega opositsiooni kandidaadid. 80 % Daani kütjaist hääletasid opositsiooni poolt. Kongressil tagandati suure enamusega wana reformistline juhatus. Uus juhatus loodi opositsiooni esitajaist. Vanalt juhatuselt võeti sedamaid volitused ära.

Ühingu kongress võttis vastu otsuse, millega juhatusel direktiive annab kütjate liidu organisatsiooni ehitada demokraatlise tsentralismi põhimõtte järele ning võitluse organiseerimiseks palkade alandamise ja meeskondade kärpimise vastu laewadel, palkade tõstmise ja töötingimuste parandamise eest.

Kongress võttis vastu veel otsuse ühineda ISH-ga. Lähematel kuudel viiakse läbi hääletus liikmete seas, mis peab otsustama, kas Daani kütjate ühing edasi jääb ITF'i sektsiooniks või liidab ta end ISH külge. Võib aga kõige tõenäolisemalt rehkendada, et see üldine hääletus üleoleva häälte enamusega otsustab ISH-ga liituda.

Daani kütjate ühingu opositsioon saavutas suure võidu. Meie terwitame daani kütjaid nende võidu puhul.

Võidurikas poola merimeeste streik.

Selle tõttu, et ISH poollehooldjad energiliselt ja plaanikindlalt streigiks palkade röövimise vastu ettevalmistasid lõppes poola merimeeste streik täieliku võiduga. 27 juulil algas streik Gdynjas s/s „Krakovil. Järgmistel päevadel ühinesid streigiga s/s „Posznan“ ja poola laevade „Warszawa“ ning „Carzowi“ meeskonnad. Sellega olid kõik poola laevad Gdynjas ja Danzigis streigist haaratud.

Laevaomanikud olid sunnitud selle hiilgava üksmeelse streigi ees kapituleerima. Poola merimeeste peanõudmised leidsid rahuldamist. 1. augustil lõppes streik, mille juures uued tingimised vastavas protokollis kindlaks määrati.

Faschismiwastane kongress

4-dast kuni 6-da juunini peeti Pariisis Euroopa faschismiwastast kongressi, mis oli kokkukutsutud Saksa, Poola ja Itaalia rewolutsiooniliste ametiühisuste algatusel. Kongressist võtsid osa üle 3000 töölise, talupoja ja töötawa intelligentsi saadikut kogu Euroopast. Eriti rohkearvuline oli prantsuse saatkond. Inglise saatkond koosnes 150 inimest, kuhu kuulusid ka palju tööerakonna ja reformistlikkude ametiühisuste liikmeid, kes sõitsid kongressile wastu oma organisatsioonide tahtmist. Saksamaalt oli üle 100 saadiku, Itaaliast üle 50. Rohkesti oli ka Hispaania. Belgia saadikutest, kelle üldarv 120, tulid palju jala.

Kongressi saadikute hulgas oli muuseas selle algatajatena üldtuntud kirjanikud Henri Barbusse, Romain Rolland, André Gide j. t.

Kongressi algul esines Barbusse üleshüüdega, ühendada faschismi wastast wõitlust sõjawastase wõitlusega. Ta märkis ära, et faschismiwastane liikumine peab kõigi töötawate hulkade ees faschismi, kui kodanluse kõige jõhkramat wägiwalla walitsust paljastama. Selleks kutsub ta ühiswäerinda looma töölaliste, töötawate talupoegade ja waimlise proletariaadi wahel.

Kongressi päewakorra punktiks oli: Wõitluse organiseerimine faschismi ja kapitali pealetungi wastu. Selleks tarwiliku keskkomitee walimine ja manifesti kokkuseadmine.

Slm. Müller omas aruandes Saksamaa faschismi üle, teatas, et saksa tööliklass oskab tarwilisel silmapilgul tõsta ülestõusu lippu, ja kui sõda lahti puhkeb, siis ei teeni kunagi imperialismi, waid wõitleb tema häwitamise eest.

Kõik Bulgaaria, Poola ja Hispaania saadikud oma wäljaastumistes näitasid faschistide walitsuse toorust ja loomalikkust, wägiwaldset vähemrahwuste mahasurumist, mõrtsukalikku reshiimi

75,000 poliitwangi üle. Nad kinnitawad ühtlasi, et tööliklass organiseerib wastupanu, et faschismiwastane wäerind kõweneb, et streigiliikumine kaswab, et tihenewad demonstratsioonid täna-watel.

Prantsuse, Belgia, Inglise ja Hispaania 300 sotsialistliku saadiku nimel delegaat Maljarte teatab, et „wõitlust faschismiga tuleb pidada ühiselt kogu töörahwal, waatamata, mis parteisse wõi ühingusse keegi kuulub. Nad peawad wõitlema ühise wõitlusrinde alusel, mis on saanud „ajalooliseks rewolutsiooniliseks paratamatu-seks.“

Wastuwõetud deklaratsioon wäljendab solidaarsust Saksa, Prantsuse ja Poola proletariaadile wõitluses faschismi ja sõja hädaohu wastu, ühise wõitluse tarwidusest Nõukogude Liidu kaitseks, rahwuswahelise proletarse rewolutsiooni ja üleilmse sotsialismi wõidu lähenemist.

Kongressil waliti alaline faschismiwastane komitee.

Parandawad killunemist.

Et killustatud olek on merimeeste liikumise suuremaks nõrkuseks — sellest hakkawad arusaama järjest laiemad merimeeste hulgad. Hiljuti ühinesid Norra madruste ja kütjate ning laewa-teenijaskonna organisatsioonid. Seda nõudsid merimehed ise, kelle üldhääletusel asi jaatawalt ot-sustati.

Norralane.

Ei laadi haakristiga laewu

Paljude maade sadamatöölised, solidaarseks streigiks Hitleri wägiwalla walitsuse wastu, üt-lewad ära saksa haakristiga laewade laadimisest. Dünkirchenis ei läinud tööle sadamatöölised alles neil päiwil 3-le saksa laewale, kus haakristi lipp lehwis mastis. Wennastati, lauldes ühiselt „Inter-natsionaali“.

Kirjasaatja.

Kirjanikud faschismi wastu

Henri Barbusse

Üleilma tuntud prantsuse kirjanik, kes tulisema faschismi wastasena oli aktiivseks kongressi orga-niseerijaks.

Romain Rolland

Kuulus prantsuse kirjanik kes juba ilmasõja päiwil oli tuntud sõjawastane ja nüüd leppimata faschismi waen-lane.

Merimehed!

Sadamasse jõudes, ärge jätke külastamata interklubisid, sealt leiate muu seas ka eesti keelset töölistkirjandust.

Interklubid asuvad järgmistes sadamalinnades:

Norras:

Oslo — Radfyldsgaten 12.
Trondhjem — Hotel Scandinavia.
Aalesund — 12 Kirkegaten.
Frederikstad — 43 Glemmegaten.
Haugesund — 1 Torvgaten.
Narvik — Arbeidernes Hus, Frydenlund.
Tromsö — 22 Vestergaten.

Rootsis:

Stockholm — Hornsgatan 17.
Härnösand — 9 Smedjegatan.
Västervik — 3 Nybygget.
Göteborg — 12-14 Järntorgsgatan.
Oskarshamn — 20 Handverksgratan.
Sundsvall — 33 n. b. Storgatan.

Daanis:

Kopenhagen — 16 Toldbodgade.
Esbjerg — Borgergade 60.

Prantsusmaal:

Marseille — 10 Rue Fauchier.
Rouen — Boulev. Belge 34, Syndicat maritime.
Dunkerque — 9 Rue l'Écluse des Bergues.

Inglismaal:

Cardiff — 244 Bute Road.
Liverpool — 64 Sout Castle Str.
London — 288 Commercial Road, E.
Newport — 3 Ruperra Street.
S. Shields — 11 Cuthbart Street.
Hull — 21 North Dock Woll.
N. Shields — 11 upper Pearson Street.

Belgias:

Antwerpen — International Information office
for seamen — 11 Kromme Elleboogstr. 11.

Hollandis:

Rotterdam — 7a. Willemskade.

P. A. Ü.:

New-York — 140 Broad Street.
Philadelphia — 312 So. 2:nd Street.
Baltimore — 1720 Thames St.
Norfolk — 425 Band St.
New Orleans — 609 Chartres Street.
San Francisco — 78 Clay St.
Seattle, Wash. — 627 First Ave.
Portland, Ore — 191 ½ 3rd St.

Kanaadas:

Monterial — 436 Bonsecours Str.
Vahcouver — 61 Cordova Str.

Lõuna-Ameerikas:

Mondevideo — 1636 Misiones.
Buenos Aires — 241 Calle la Madrid.

Austraalias:

Sydney — 9 Argyle Place, Millers Point.

Hispaanias:

Sevilla — 3 Calle Arsenal.
Barcelona — 8 Tantarantana.

Lõuna-Aafrikas:

Durban — 136 Point Rr. 3 Shorts Arcade.

Nõukogude Liidus:

Archangelsk — Nabereshnaja 55.
Batumi — Schmidt'i uul. 12.
Feodoosia.
Herson, USSR.
Leningrad — Ogorodnikovi prosp. 15.
Mariupol' (Kajutenko) — Komsomolskaja uul.
443.
Nikolajew, USSR.
Noworossisk — Gornaja uulits 7.
Odessa — Lastotshkina 2.
Poti, USSR.
St. Soroka — Klub Lessozawoda, Murmanski
raudtee.
Wladiwostok — Lenini uul. 48.
Tuapse — Portkomwod.
Murmansk — Portkomwod.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR